

Підтримай профспілки,
які захищають тебе

РЕКВИЗИТИ:
БФ «ВІДРОДЖЕННЯ
БУДИНКУ ПРОФСПЛОК»
ЄДРПОУ 39194889,
Р/Р 26009010079751
В АТ «УКРЕКСІМБАНК»
М. КИЄВА,
МФО 322313

ПРОФСПІЛКИ
ВСТУПИЛИ В ТРУДОВИЙ
СПІР З УРЯДОМ
ТА РОБОТОДАВЦЯМИ!

.02–.03

№ 17–18 (790–791) | 7.05.2015

профспілкові вісті

ГАЗЕТА ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФЕСІЙНИХ СПЛОК УКРАЇНИ

www.psv.org.ua

ТЕМА НОМЕРА | НІКОЛИ ЗНОВУ

ВШАНУВАННЯ ЗАМІСТЬ СВЯТКУВАННЯ

КОРОТКО

ВЕТЕРАНИ | Голова Федерації профспілок України Григорій Осовий та голова первинної профспілкової організації апарату ФПУ Марія Гриценко зустрілися з ветеранами війни та профспілкового руху, вручили їм квіти та подарунки. **.02**

ПРОЕКТ | Відбулася презентація українсько-данського навчального проекту «Посилення внеску профспілок у забезпечення гідної праці, захисту прав працівників та демократизацію в Україні». **.04**

КОНЦЕРТ | В Міжнародному центрі культури та мистецтв ФПУ, Жовтневому палаці, пройшов благодійний концерт «З Україною в серці», присвячений війнам АТО. **.13**

Час, що минув від останнього пострілу Другої світової війни, складає 70 років. Для Європи, яка звільнилася від війни 8 травня 1945-го, ця дата не є символом триумфу одних народів над іншими, переможців над переможеними. Для неї це нагадування про страшну катастрофу, про неможливість і чисте безумство вирішення складних міжнародних

проблем збройним шляхом. Шляхом агресії, ультиматумів чи анексії. Поняття «війна» для усього цивілізованого світу стійко асоціюється з поняттям «минуле». Вона скінчилась 70 років тому, і найважливішим її підсумком є не перемога, а мир. Україна теж могла б говорити про мир, якби не нова війна. **.08**

Валерій Мамченко: «Проблеми вугільної галузі потрібно вирішувати системно та ефективно» **.05**

**ДОЛУЧАЙТЕСЬ
ДО ОБГОВОРЕННЯ**
Будь-який матеріал номера можна обговорити на нашому сайті www.psv.org.ua

ПРИВІТАННЯ

З ДНЕМ ПЕРЕМОГИ!

8–9 травня в Україні відзначається День пам'яті та примирення і 70-та річниця Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні. Цими днями ми віддаємо велику шану ветеранам, які із зброєю в руках, не шкодуючи сил, життя і здоров'я, боролися заради волі й незалежності, захищали свою родину, свій дім, свою землю, свою рідну країну, і перемогли ворога, трудівникам, які своєю невтомною працею в тилу наближали перемогу. В національній пам'яті назавжди залишиться кожен штовханий українцем, загиблий у роки війни.

Ми у вічному боргу перед усіма ветеранами за їхню обрвану війнову юність, за невичерпну силу духу, за вияви незбагненої мужності, свідому самопожертву заради життя на землі. Пишаємося нашими захисниками, які нині відстоюють незалежність України.

Зичимо всім добра, щастя, благополуччя та віри в славне майбутнє Української держави. Нехай на рідній землі панує мир, спокій, добро та взаєморозуміння, а в наших домівках завжди будуть зашитою, тепло і достаток!

Вічна пам'ять загиблим!!! Шана та слава Героям!!!

ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФСПІЛОК УКРАЇНИ

ОФІЦІЙНО

ЗАЯВА ПРОФСПІЛКОВИХ ОБ'ЄДНАНЬ УКРАЇНИ ПРОТИ ПОРУШЕННЯ ПРАВ ШАХТАРІВ НА ПРОВЕДЕННЯ АКЦІЙ ПРОТЕСТУ

Шахтарі України, доведені до відчаю через системне зростання заборгованості із заробітної плати, скорочення робочих місць і поширення безробіття в країні, відсутність жодних реальних кроків з боку Уряду для подолання корупції в енергетичному секторі та реальної програми реформування вугільної галузі, загрозу масового закриття шахт, 22 квітня змушені були вийти на масову акцію протесту.

Основні їх вимоги, сформульовані напередодні з'їзду шахтарів, – погашення боргів із заробітної плати, проведення Урядом термінових заходів з врегулювання кризової ситуації у вугільній галузі, державної підтримки галузі і дотримання соцгарантій згідно із законом України про престижність шахтарської праці – носять не політичний, а виключно соціально-економічний характер. Це окремі політики і засоби масової інформації розцінили дії шахтарів як свідому політичну провокацію, спрямовану проти чинної влади. Профспілкові об'єднання України висловлюють рішучий протест таким політичним провокаціям і вкотре заявляють, що профспілки перебувають поза політикою, але їх обов'язок – обстоювати права працівників навіть такими крайніми методами, як

акції протесту, якщо соціальний діалог не працює. Під тиском Адміністрації Президента, Верховної Ради, Кабінету Міністрів і Міністерства енергетики представників шахтарських колективів – членів профспілок із заходу і сходу об'єднала солідарність щодо висунутих вимог та надія, що вони будуть почуті владою. Протягом цілого тижня протестів шахтарі так і не отримали відповіді на життєво важливі питання. Замість цього влада намагається висунути проти профспілкових активістів політичні звинувачення. Професійні спілки України вимагають від Глави держави, Прем'єр-міністра України організувати дієву роботу щодо вирішення проблем вугільної галузі, а не переслідувати людей праці – профспілкових активістів, які в законний спосіб вийшли виборювати свої трудові права.

КОРОТКО

НАША БОРОТЬБА | ТАК – підвищенню заробітної плати, погашенню заборгованості з її виплати, економічному зростанню та проведеному реформ в Україні, НІ – зупинці підприємств, неконтрольованому зростанню ціни і тарифів, обмеженню прав трудівників! Саме з такими та іншими вимогами соціальної спрямованості напередодні Дня міжнародної солідарності трудящих профспілки Сумщини провели пікет на головній площі м. Суми. Таким чином представники найбільших підприємств та організації висловили своє невдоволення діями Уряду щодо змінення порядку фінансування літнього оздоровлення дітей та санаторно-курортного лікування працівників, замороження прожиткового мінімуму та розміру мінімальної заробітної плати, зростанням безробіття та введеним політикою жорсткої економії.

ОХОРОНА ПРАЦІ | 23 квітня в ІА «Укрінформ» відбулася прес-конференція з нагоди відзначення Дня охорони праці під гаслом: «Приєднуйтесь до формування превентивної культури охорони праці». Виступаючи перед представниками ЗМІ, заступник Голови ФПУ Сергій Українець наголосив, що наше завдання полягає в тому, щоб людям на виробництві працювало комфортно, безпечно, й батьки поверталися з роботи до своїх сімей вчасно та здоровими.

ЗАБОРГУВАЛИ | В Україні вже багато років відсутня чесна діагностика щодо реального обсягу заборгованості із заробітної плати. На цьому наголосив перший заступник Голови об'єднань профспілок, заступник Голови ФПУ Сергій Кондрюк під час прес-конференції на тему «Невиплата зарплат: як боротися за свої права», що відбулася 30 квітня в інформаційному агентстві «ГолосуА». Він також зазначив, що, за різними оцінками, обсяг тіньової економіки в Україні сягає 35–80%. За його даними, понад 70% українців повністю або частково отримують зарплату в конвертах.

ЗУСТРІЧІ

НЕ СТАРІЮТЬ ДУШЕЮ ВЕТЕРАНИ

5 травня Голова Федерації профспілок України Григорій Осовий та голова первинної профспілкової організації апарату ФПУ Марія Гриценко зустрілися з ветеранами війни та профспілкового руху, вручили їм квіти та подарунки. Вони побажали тим, хто своєю героїчною працею під час сувереного лихоліття наближав довгоочікуваний День Перемоги, хто в мирний час трудився на ниві профспілкової діяльності на благо людини праці, здоров'я та активного довголіття.

Олексій ПЕТРУНА

Серед тих, кого привітали у цей день Григорій Васильович та Марія Миколаївна, – Віра Іванівна Сиволоб. Під час війни вона брала участь у будівництві залізниць, потім працювала в партійних органах. А в період з 1969 по 1985 роки

була секретарем Української республіканської ради профспілок (так тоді називалась Федерація профспілок України). 29 квітня Вірі Іванівні виповнився 91-й рік.

45 років у профспілкових органах, з яких 28 в Укрпрофраді, працював 87-річний Василь Дмитрович Рябцев.

Учасник війни на трудовому фронті, під час роботи в профспілках він займався вивченням та поширенням передового досвіду організації соціально-економічного захисту людини праці на підприємствах, сприяв поширенню досвіду матеріального та морального сти-

мування працівників на кращих підприємствах не лише України, а й інших країн СНД.

31 серпня виповниться 90 років ще одному ветерану, якого привітали в цей день, – Вірі Клімівні Артамоновій.

Вона працювала в Українській республіканській раді профспілок довіреним лікарем 10 років – з 1979 по 1989 роки. А ще Віра Клімівна – письменник і поет, автор 26 книжок для дорослих та дітей.

У Михайла Антоновича Запольського за плечима велике та складне

життя. Він працював на підприємствах хімічної галузі, потім 10 років очолював ЦК Профспілки працівників хімічних та нафтохімічних галузей промисловості України, ще 10 років був секретарем Укрпрофради.

На зустрічах з ветеранами Голова ФПУ Григорій Осовий поінформовав їх про сьогоденну ситуацію в профспілковому русі, перспективи його розвитку, а також дії ФПУ із соціально-економічного захисту працівників.

КОНФЛІКТ

КОЛЕКТИВНИЙ ТРУДОВИЙ СПІР ПРОФСПІЛОК З УРЯДОМ ТА РОБОТОДАВЦЯМИ ЗАРЕЄСТРОВАНО

СПО об'єднань профспілок на своєму засіданні прийняв рішення про вступ в колективний трудовий спір з Кабінетом Міністрів України та вступ в колективний трудовий спір із Спільним представницьким органом сторони роботодавців на національному рівні.

30 квітня ц.р. НСПП в межах своїх повноважень, визначених частиною шостою статті 15 Закону України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)», розпорядженнями зареєструвала колективні тру-

дові спори (конфлікти) між СПО об'єднань профспілок та Кабінетом Міністрів України та між СПО об'єднань профспілок та СПО сторони роботодавців на національному рівні. 5 травня відбулася консультативна зустріч керівництва та фахівців НСПП з представниками СПО об'єднань профспілок з метою дотримання Закону України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» на всіх стадіях вирішення зареєстрованих колективних трудових спорів (конфліктів).

СПІВЧУТТЯ

Центральний комітет Профспілки працівників освіти і науки України висловлює щире співчуття голові Кіровоградської обласної організації Профспілки Світлані Леонідівні Скрялько, її рідним та близьким із приводу тяжкої втрати – смерті матері **Антоніни Гнатівни Ігнатєвої**.

ЗУСТРІЧ

ПРОФСПІЛКИ МАКСИМАЛЬНО ВИКОРИСТОВУВАТИМУТЬ ДОЗВОЛЕНІ ЗАКОНОМ ЗАСОБИ ДЛЯ ПІДТРИМКИ СВОЇХ ВИМОГ ТА ПРОПОЗИЦІЙ

30 квітня у Клубі Кабінету Міністрів України члени Спільного представницького органу репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні зустрілися із віцепрем'єр-міністром – міністром культури України В'ячеславом Кириленком для обговорення питань покращення рівня життя та добробуту громадян.

Фото Кирила ЛАТИШЕВА

Олена ОВЕРЧУК

«ПВ»

ГРИГОРІЙ ОСОВИЙ, ГОЛОВА СПО ОБ'ЄДНАНЬ ПРОФСПІЛОК, ГОЛОВА ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФСПІЛОК УКРАЇНИ:

«До розгляду розбіжностей у форматі колективно-трудового спору нас підштовхнуло різке погіршення соціально-економічного становища працівників, відсутність реальної соціальної діалогу протягом тривалого часу та належної реакції урядової сторони на пропозиції профспілок».

На зустрічі було обговорено вимоги, що їх висунув СПО об'єднань профспілок до Кабінету Міністрів стосовно невиконання законодавства про працю, положень Генеральної угоди на 2010-2012 роки та встановлення нових соціально-економічних умов праці.

Слід наголосити, що СПО об'єднань профспілок на засіданні 27 квітня ухвалив рішення про вступ у колективний трудовий спір із Кабінетом Міністрів та із СПО сторони роботодавців. Після обговорення інформації з цього питання, з якою виступив перший заступник Голови СПО об'єднань профспілок, заступник Голови ФПУ Сергій Кондрюк, та враховуючи недостовірну відповідь СПО сторони роботодавців щодо збалансованості із зарплати та неотримання відповіді стосовно висунутих профспілками вимог з боку уряду, прийнято рішення вступити у колективний трудовий спір (конфлікт) із Спільним представницьким органом сторони роботодавців на національному рівні, а також із Кабінетом Міністрів України. При цьому моментом настання колективного трудового спору (конфлікту) вважають прийняття на цьому засіданні рішення.

У зустрічі взяли участь члени СПО об'єднань профспілок. Урядову сторону представляли віцепрем'єр-міністр – міністр культури України В'ячеслав Кириленко, міністр соціальної політики Павло Розенко, його заступники Віктор Іванкевич та Віталій Мушчинін, заступник міністра фінансів Роман Качур, голова Державної служби України з питань праці Роман Чернега, представники центральних

органів виконавчої влади, Спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні, Національної служби посередництва і примирення, зокрема її голова Олександр Окіс.

Голова СПО об'єднань профспілок, Голова Федерації профспілок України Григорій Осовий висловив сподівання, що вимоги профспілок будуть розглянуті та знайдуть своє вирішення в устновленому законом порядку, а також стануть гарним підґрунтям, щоб внести окремі позиції до проекту нової Генеральної угоди.

У свою чергу, віцепрем'єр-міністр – міністр культури В'ячеслав Кириленко зауважив, що об'єктивні економічні проблеми, що постали перед країною, є перешкодою для негайного вирішення усіх порушених представниками профспілок питань, але «разом з тим, зі свого боку, уряд готовий до конструктивної розмови щодо шляхів вирішення цих питань».

Учасники зустрічі докладно розглянули кожен із пунктів профспілкових вимог і висловили власне бачення щодо способів розв'язання окреслених проблем. Зокрема, йшлося про такі вимоги:

– внести на розгляд Верховної Ради України законопроект про підвищення з 1 липня, 1 грудня ц. р. розміру прожиткового мінімуму, мінімальної заробітної плати та прийняття постанови Кабінету Міністрів України про збільшення посадового окладу (тарифної ставки) працівників першого тарифного розряду Єдиної тарифної сітки з метою відповідної компенсації їх інфляційного знецінення у 2014-2015 роках. За словами заступника міністра соціальної політики Віктора Іванкевича, Мінсоцполітики розробило законопроект, що передбачає зако-

нодавчу зміну поняття «мінімальна зарплата» і приведення її до світової практики та положень конвенцій Міжнародної організації праці. Внесення відповідних змін до законодавства дасть змогу встановлювати мінімальну заробітну плату у більш високих розмірах з урахуванням фактичного прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

– забезпечити до 1 липня ц. р. індексацію доходів населення для ефективного захисту трудових доходів, пенсій, соціальних доплат та страхових виплат в умовах високого рівня інфляції. Цю вимогу прокоментувала директор департаменту стратегічного планування та аналізу Мінсоцполітики Ольга Крентовська, яка зазначила, що фінансовий ресурс, необхідний для індексації, становить близько 24 млрд грн, «тому цього року ця вимога може бути виконана за наявності таких коштів у бюджеті», адже на цей час індексація здійснюється відповідно до Закону України «Про індексацію грошових доходів населення» у межах фінансових ресурсів, передбачених на ці цілі.

Вимоги профспілок також стосувалися погіршення до 1 липня ц. р. зобов'язаності з виплати заробітної плати в повному обсязі на державних підприємствах та підприємствах, у яких частка майна належить державі, а також вжиття вичерпних заходів для погіршення зобов'язаності із заробітної плати на підприємствах інших форм власності; забезпечення дієвого державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства у сфері трудових відносин, охорони та гігієни праці для запобігання правопорушенням, зниження рівня виробничого травматизму і професійних

захворювань, нелегальної зайнятості та «тіньової» виплати заробітної плати; відновлення з 1 червня ц. р. санаторно-курортного лікування застрахованих осіб і оздоровлення дітей як ефективного засобу профілактики захворювань і збереження трудового потенціалу нації; внесення законодавчих пропозицій щодо відновлення з 1 січня 2016 року соціальних прав та соціальних гарантій працівників, пенсіонерів, чорнобильців, дію яких призупинено та скасовано у 2015 році.

Як зазначив Сергій Кондрюк, профспілковою стороною надсилала урядовій стороні діагностику соціальної дискримінації та соціальної несправедливості у сфері праці, а також пакетні пропозиції для мінімізації цих недоліків, однак «на жодну з наших пропозицій ми не отримали зрозумілої відповіді».

«Факт вступу у національний конфлікт колективно-трудовий конфлікт спричинений відсутністю європейського соціального діалогу з громадянськістю, зокрема з профспілками та роботодавцями, – зазначив Сергій Кондрюк. – Маємо констатувати, що всі наші вимоги побудовані виключно на законодавстві України, її Конституції та ратифікованих нашою країною конвенціях Міжнародної організації праці. Відтак ми будемо домагатися їх реалізації. Ми пропонуємо не одномоментне вирішення проблеми, а визначення певних стратегій, соціальних маяків, щоб, таким чином, почати роботу і приступити до вирішення проблем».

Голова Центральної ради Профспілки працівників хімічного промислу України Василь Мойсок наголосив, що потрібно якнайшвидше за участю уряду, роботодавців та профспілок розпочати системний діалог щодо прове-

дення стратегічних реформ: ліквідації тотальної корупції та створення умов для розвитку і впровадження у виробництво новітніх технологій за рахунок залучення інвестицій; розроблення програми щодо запровадження та розширення внутрішнього ринку високоякісними товарами вітчизняного виробництва; спільними зусиллями зупинити руйніючі діючі виробництва і скорочення робочих місць; розпочати роботу з поетапного підвищення заробітної плати та зменшення розриву в оплаті праці працівників порівняно з країнами-членами Євросоюзу. «Позитивне вирішення цих питань кінце потрібне для працюючої людини», – зазначив Василь Мойсок.

Профспілкову позицію на зустрічі також обстоювали члени СПО, керівники Всеукраїнської незалежної профспілки працівників транспорту – Віктор Гербеда, Профспілки працівників зв'язку України – Микола Стародуб, Профспілки авіабудівників України – Ярема Жугаєвич та ін.

Підбиваючи підсумки, Сергій Кондрюк констатував, що зустріч є вкрай важливою, дуже цікавою, але не вписується у визначені законом примірні процедури, тому наполегливо попросив у визначені Законом України терміни надати відповідні нормативні документи про уповноважених осіб, які мають забезпечити проведення примірних процедур у рамках національного колективно-трудового спору. Він додав, що профспілки максимально використовуватимуть дозволені законом засоби для підтримки своїх вимог та пропозицій. І це не лише масові акції протесту, а й судові позови, звернення до міжнародних інституцій тощо.

1 млрд 413 млн грн

СТАНОМ НА 1 КВІТНЯ Ц. Р. СТАНОВИТЬ ЗАБОРГОВАНИСТІ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ, ЗА ДАНИМИ МІНСОЦПОЛІТИКИ

ПРОЕКТ

Стартував українсько-данський навчальний проект

25 квітня в Академії праці, соціальних відносин і туризму відбулася презентація українсько-данського навчального проекту «Посилення внеску профспілок у забезпечення гідної праці, захисту прав працівників та демократизацію в Україні».

Фото Кирила ЛАТИШЕВА

Олена ОВЕРЧУК
«ПВ»

СПІВПРАЦЯ

Мета проекту – посилити здатність Федерації профспілок України організувати і представляти інтереси працівників та підвищити рівень профспілкового захисту. Стартував проект 1 квітня 2015 року, а триватиме він до 31 грудня 2017 року. Варто зазначити, що навчальний проект створено Федерацією профспілок України спільно з Об'єднаною федерацією робітників Данії – 3F за підтримки Міністерства закордонних справ Данії, Європейської програми сусідства.

Відкриваючи презентацію проекту, Голова ФПУ Григорій Осовий привітав присутніх з великою подією в житті двох профспілок – Федерації профспілок України і Данської профспілки робітників 3F, з якою укладено угоду про продовження співпраці з метою підвищення потенціалу і посилення здатності членських організацій захищати права та інтереси людини праці: «Україна, визначивши курс на євроінтеграцію, має опанувати європейський досвід, форми та методи роботи на всіх напрямках – політичному, економічному, соціальному, у сфері громадських комунікацій і загального розвитку проф-

спілкового руху. Сьогодні ми даємо старт спільній роботі, яка триватиме впродовж трьох років. Ми щиро вдячні данським профспілкам, які підтримали прохання ФПУ надати нам посильну допомогу в підвищенні кваліфікації наших спілчан. І таким чином, за фінансової підтримки уряду Данії, організаційної і кадрової підтримки профспілок 3F народився проект, що має важливе значення для розвитку профспілкового руху в нашій країні й дуже актуальний сенс, який втілено в його назві – «Посилення внеску профспілок у забезпечення гідної праці, захисту прав працівників та демократизацію в Україні».

Голова ФПУ подякував усім причетним до створення та розвитку українсько-данського проекту з обох сторін, зокрема координатору міжнародного відділу 3F Медсу Лунду, заступнику Голови ФПУ Євгену Драг'ятому і координатору проекту від ФПУ Валентині Шевченко, побажав їм плідної та результативної діяльності з підготовки профспілкових кадрів і розвитку профспілкового руху в Україні.

Президент Об'єднаної федерації робітників Данії Б'ярне Хардер Ларсен зазначив, що данський профспілки будуть всіляко підтримувати профспілковий рух в Україні, сприяти підвищенню професіоналізму профактивістів, допо-

магати їм засвоювати кращий досвід профспілкової діяльності.

На презентації українсько-данського проекту також виступили Національний координатор МОП в Україні Сергій Савчук, голова Профспілки працівників оборонної промисловості України Олександр Черниш, ректор Академії праці, соціальних відносин і туризму Вікторія Буященко.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

Координатор від Федерації профспілок України Валентина Шевченко, презентуючи українсько-данський проект, окреслила його стратегічні завдання, серед яких, зокрема, підвищення представництва інтересів членів профспілок; модернізація профспілок; розвиток і зміцнення профспілок в Україні; підвищення професіоналізму профспілкових працівників та активістів. Вона також поінформувала про напрями навчання: теорія і практика організації, спрямованого на створення нових профспілкових організацій, розширення профспілкових лав; навчальні та педагогічні методи, що забезпечать розвиток системи профспілкової освіти; ефективне ведення соціального діалогу; теорія і практика колективних переговорів; комунікація, інформаційні технології; обмін досвідом роботи з 3F.

Проект сприятиме розвитку і зміцненню профспілок в Україні, їх модернізації та підвищенню професіоналізму профспілкових активістів та працівників з тим, щоб профспілки стали більш репрезентативними та впливовими. Передбачається, що проект зміцнить проф-

груп представників членських організацій ФПУ на базі навчальних закладів профспілок. Також у рамках проекту заплановано проведення чотирьох навчальних конференцій, низки досліджень із стратегічних питань, навчання 62 профспілкових активістів, тренінги щонайменше

якобізнаності працівників щодо трудових прав на українському ринку праці, а також міжнародних конвенцій у сфері праці; створення нових профспілкових організацій з метою зростання кількості підприємств та організацій з укладеними колективними договорами; збільшен-

Учасники конференції сподіваються, що спільна реалізація міжнародного проекту з данськими колегами сприятиме розвитку, зміцненню, впливовості профспілок в Україні, їх найшвидшій модернізації, підвищенню знань профспілкових активістів та працівників. Проект зміцнить профспілки на національному, регіональному та місцевому рівнях, забезпечить їх участь у розвитку регіонів в умовах децентралізації влади, сприятиме покращенню соціального діалогу на всіх рівнях.

спілки на національному, регіональному та місцевому рівнях, забезпечить їх участь у формуванні пріоритетних напрямів розвитку регіонів, гармонізації загальнодержавних та регіональних інтересів.

Як керівний орган проекту створено Спільний керівний комітет на паритетних засадах, до складу якого від ФПУ обрали Голову ФПУ Григорія Осового, голову Дніпропетровського обласного об'єднання профспілок, голову Науково-методичної ради ФПУ Віталія Дубіля.

Упродовж періоду реалізації проекту відбулися семінари для трьох

для 2 тис. членів профспілок, відвідання представниками ФПУ щонайменше 2 тис. нових компаній, залучення щонайменше 10 тис. нових членів до профспілок, укладення щонайменше 50 нових колективних договорів, проведення інформаційних зустрічей, розробку та поширення письмових інформаційних матеріалів.

РЕЗУЛЬТАТИ

Серед очікуваних результатів – розширення участі ФПУ в соціальному діалозі на рівні області, району і міста; підвищен-

ня представництва молоді в складі виборних профспілкових органів; створення у кожній області України групи профспілкових активістів для організації заходів, навчання, надання консультативної допомоги; залучення до сфери діяльності профспілок нових працівників, що збільшить профспілкове членство; підготовка резерву профспілкових діячів; розвиток інституту профспілкового розвитку з метою розробки наукових та методичних матеріалів щодо змін у профспілковому русі та суспільстві для членських організацій ФПУ.

РОЗМОВА ІЗ ЗАСТУПНИКОМ ГОЛОВИ ПРОФСПІЛКИ ПРАЦІВНИКІВ ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ ВАЛЕРІЄМ МАМЧЕНКОМ

Ситуація у вугільній галузі, як і в паливно-енергетичному комплексі загалом, досить складна, тут накопичилось дуже багато проблем. Серед них – велика заборгованість із зарплат, закриття шахт, небезпечні умови праці. Що роблять профспілки, зокрема галузеві, для того, щоб захистити права й інтереси працівників? Про це та інші питання ми розмовляємо із заступником голови Профспілки працівників вугільної промисловості України Валерієм Мамченком.

Олексій ПЕТРУНЯ

– Валерію Миколайовичу, зовсім недавно ми були свідками протестних акцій, які проводили представники шахтарів біля Адміністрації Президента, Верховної Ради, Кабміну. Які вимоги, чому саме зараз?

– Коли прийшов новий Кабінет Міністрів, ми, звичайно, розраховували, що керівництво профільного міністерства серйозно поставиться до тих надзвичайно складних проблем, які є у вугільній промисловості. Ми неодноразово намагалися довести міністру інформацію про ці проблеми. Розуміли, що людина раніше не стикалася з вугільною промисловістю, та й з енергетику. Потрібно, напевно, якась допомога з боку фахівців, профспілок, щоб напрацювати програму щодо виходу з кризи. Ми на це розраховували. На жаль, не вийшло. Нас не почули. Не реалізувалися всі наші спроби показати сьогодині проблеми галузі, насамперед проблему фінансової незбалансованості підприємств.

– Що Ви маєте на увазі?

– Це означає, що витрати перевищують доходи. Як результат, підприємства або не платять зарплату, або не розвиваються. Практично немає оборотних коштів. Необхідно збалансувати підприємства, і під це вже визначити ціну вугілля. У багатьох країнах держава має преференції провідним галузям економіки: вугільній, енергетичній, машинобудуванню та ін. Це дозволяє зробити собівартість продукції конкурентоспроможною як на внутрішньому, так і світовому ринку. Вугільна галузь у нас завжди дотувалася. І

Проблеми вугільної галузі потрібно вирішувати системно та ефективно

ми говоримо: зараз потрібно допомогти не просто шахтарям, а й тим самим усій економіці країни, врешті-решт.

– Натомість пропонують закрити шахти як збиткові...

– Так, тому що політики не розуміють, що їм робити з вугільною промисловістю. Це для них головний біль. Пам'ятаю, був такий радник у президента Леоніда Кучми, який щоразу при зустрічі зі мною кричав і говорив: в Україні дві біди – вугільна промисловість і ільське господарство, от якби їх не було... Таке враження, що думка фахівців, учених цікавить тільки профспілки, а державі до неї і діла немає. А послухали б їх думку, може, й змінилося ставлення до вугільної галузі. Чому в нас досі немає віце-прем'єра з промисловості, по ТЕКу? На це запитання мені один журналіст відповів: так йому ж зарплату платити треба. Але справа в тому, що його відсутність наносить країні шкоди

в сотні, тисячі разів більше, ніж його зарплата.

– Добре, але чому саме зараз, а не раніше, ви вирішили провести з'їзд шахтарів, акції протесту? із чим це пов'язано? Хіба не знаєте, яка складна нині політична й економічна ситуація в країні? Не боїтеся, що вас звинуватять у посібництві зовнішньому ворогу?

– У шахтарів просто увірвався терпець. Вони ж не одразу вийшли на акції протесту. Поперше, ми провели кілька зустрічей з міністром. Вони проходили дуже важко. Не чує міністр аргументів шахтарів та профспілок. По-друге, ми провели свій пленум, на якому було прийнято рішення вимагати відставки міністра. А нам кажуть: ви виконуєте замовлення, ваше завдання – прибрати міністра. А я на такі звинувачення відповідаю: це найпростіше поєнання складних проблем, які існують в галузі. А їх необхідно вирішувати не наскоками і не тимчасовими подачками, а сис-

темно та ефективно. Якщо подивитися: що ж міністр зробив корисного за цей рік? Припустімо, ми упереджено до нього ставимося. Візьміть і об'єктивно проаналізуйте те, що зроблено ним за цей час для розвитку, а б навіть сказав порятунку галузі. І

Якщо вас, як ви кажете, і далі не почують у високих кабінетах, що будете робити? На які кроки готові піти?

– Ми не прихильники якихось радикальних дій. І шахтарі приїхали в Київ не для того, щоб скидати когось. Вони ка-

Шахтарі приїхали в Київ не для того, щоб скидати когось. Вони кажуть: послухайте нас, дізнайтеся про наші проблеми. У нас є пропозиції, давайте сядемо й обговоримо їх, виробимо спільні рішення. Ми прихильники соціального діалогу.

ви дійдете того ж висновку, що був озвучений на з'їзді шахтарів: людина не на своєму місці. Адже за цей час видобуток вугілля, електроенергії, газу значно впав, немає чітких перспектив розвитку... А наше спільне завдання в тому, щоб комплекс працював, щоб система діяла на

жуть: послухайте нас, дізнайтеся про наші проблеми. У нас є пропозиції, давайте сядемо й обговоримо їх, виробимо спільні рішення. Ми прихильники соціального діалогу. Тільки так можна захистити галузь, трудові колективи, і тільки так можна розвивати економіку країни.

благо держави. А щодо звинувачень, мовляв, іде війна, а ви тут із своїми вимогами... Так, іде війна, але якщо людина некомпетентна, якщо для неї війна – лише «відмазка», ширма для прикриття некомпетентності, так що не критикувати такого чиновника, не вимагати його відставки?

– Судячи з матеріалів у пресі, телесюжетів, більшість з тих, хто вийшов на протестні акції гірників, працюють не на державних підприємствах, а на приватних, тієї ж ДТЕК олігарха Ахметова. Запитання: чому вони прийшли зі своїми вимогами не до Ахметова, а до держави?

– Ми знаємо, що сьогодні більше половини вугілля видобувають приватні структури. І половина шахт – це підприємства системи ДТЕК. І коли говорять, ДТЕК нехай сам розбирається із своїми проблемами, це, вважаю, неправильно. Для нас, профспілок, важливо те, що там, у цій системі, працюють десятки тисяч шахтарів. Таких же людей, як і ті, що трудяться на державних шахтах. Коли в ДТЕК не підвищували зарплату, ми пікетували його. А сьогодні, коли з вини міністерства страждають всі шахтарі, вони й приїхали зі своїми вимогами до міністерства та Уряду.

ТАТАРСТАН: СЕМІНАР З ОХОРОНИ ПРАЦІ В НИЖНЬОКАМСЬКУ

Міжнародна організація праці (МОП) оголосила 28 квітня Всесвітнім днем охорони праці з метою сприяння запобіганню нещасним випадків і захворювань на робочих місцях у всьому світі. Нижньокамська міська профспілкова організація працівників дошкільної освіти підтримала дану ініціативу та цього дня організувала тематичний семінар з охоро-

ни праці, в якому взяла участь головний технічний інспектор праці Федерації профспілок Республіки Татарстан Ірина Андіна. У семінарі також взяла участь позаштатний технічний інспектор праці Нижньокамської міської профспілкової організації працівників дошкільної освіти Світлана Сімачкова, члени президії Нижньокамської міської профорганізації

працівників дошкільної освіти, голови первинних профорганізацій, уповноважені з охорони праці, керівники установ дошкільної освіти Нижньокамського муніципального району – загалом понад 200 осіб.

На початку семінару слухачі подивилися фільм з охорони праці. Далі були розглянуті такі теми, як спеціальна оцін-

ка умов праці, призначення працівникам за роботу в шкідливих і небезпечних умовах праці відповідних гарантій і компенсацій, перехід від атестації до спеціальної оцінки умов праці та роль профспілок у цьому. Після закінчення навчання було проведено консультації з найактуальніших питань спеціальної оцінки умов праці.

ІНДІЯ

СПІЛЬНИЙ ОРГАНАЙЗИНГ ДЛЯ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Індійські профспілки працівників текстильної та швейної промисловості домовилися спільно проводити організаційну діяльність серед робітників. Відповідну угоду було укладено на нещодавній зустрічі консультативного комітету проекту в Калькутті.

Учасники зустрічі обговорили можливість об'єднання працівників у профспілки, спираючись на міць кожної організації. Були створені структури, покликані забезпечити об'єднання ресурсів і можливостей за допомогою регулярної взаємодії та зміцнення солідарності. Профспілки домовилися про кількісні цільові показники і результати,

що можуть бути досягнуті та висвітлені в цифровій формі. Було складено національний план роботи. Профспілки домовилися діяти в рамках стратегії, заснованої на чотирьох принципах: єдність і відмова від конкуренції; співпраця та координація; створення структури для демократичного функціонування та збору профспілкових внесків; сталий розвиток.

КОРОТКО

ПОРТУГАЛІЯ | Пілоти авіакомпанії TAP Portugal мають намір провести на початку травня триварний страйк, запланований на 1–10 травня. Його учасники виступатимуть проти приватизації компанії.

КІПР | Найближчим часом планується проведення чергового страйку працівників кіпрських портів. Згідно із заявою профспілок портів, які зупинять роботу своїх підприємств на 24 години, учасники страйку протестують проти відновлення процесу приватизації портів. На думку профлідерів, цей захід, нав'язаний урядом, не відповідає планам розвитку галузі.

ПАРАГВАЙ | Близько 7 тис. педагогів приватних шкіл Парагваю розпочали загальний страйк, що на кілька днів паралізував 120 недержавних освітніх установ. Навчальні центри змушені були перервати свої освітні заходи в зв'язку з відсутністю реакції влади і компанії на їхні вимоги. Вчителі стверджують, що закон про пенсії діє не на користь тих, хто служить у приватних школах, і вимагають справедливого та рівного ставлення до себе.

США | Профспілка водіїв вантажівок, що обслуговують порти Каліфорнії, оголосила страйк, який може привести до нового сповільнення руху вантажопотоків. В акції беруть участь близько 500 водіїв, які обслуговують чотирьох найбільших перевізників у портах Лос-Анджелеса, Лонг-Біч та Сан-Дієго. Головна претензія страйкарів полягає в тому, що вони вважаються незалежними підрядниками, а не постійними співробітниками.

УГОРЩИНА | Головною темою ХІ з'їзду профспілки працівників культури стала важка ситуація в галузі. Зарплата бібліотекерів, працівників музеїв та театрів, а також інших членів профспілки не підвищувалася з 2008 року й навіряд чи це станеться найближчим часом.

ШВЕЙЦАРІЯ

ВІД SYNGENTA ВИМАГАЮТЬ ПОНОВИТИ НА РОБОТІ ІМРАНА АЛІ

У швейцарському місті Базелі, де проходять щорічні загальні збори акціонерів транснаціонального виробника агрохімікатів Syngenta, була організована демонстрація на підтримку пакистанської членської організації IndustriALL, РСЕМ, президент якої Імран Алі був звільнений за профспілкову діяльність. В акції взяли участь Глобальна профспілка, її швейцарська членська організація Unia, а також представники громадянського суспільства.

Заступник генерального секретаря Глобальної спілки IndustriALL Кемаль Озкан у присутності акціонерів компанії звернувся до голови та головного виконавчого директора Syngenta із такими словами: «Ваші акціонери повинні розділити ганьбу жителів Базеля за знищення профспілки, яке компанія здійснила в Пакистані. Імран Алі був обраний представником ваших пакистанських робітників. Замість того, щоб поважати вашого партнера по переговорах, ви звільнили його і боролися в судах з очолюваною ним профспілкою. Я хочу поставити вам просте запитання: чому ви сьогодні не поновите на роботі Імрана Алі і не припините наполегливе знищення профспілки?»

Щорічні загальні збори акціонерів проходили після великої конференції, організованої в Базелі, рідному місті Syngenta. Вони привернули увагу до порушення компанією прав людини, трудящих, заподіяння шкоди навколишньому середовищу і місцевим жителям у всьому світі. Перед учасниками заходу, підготовленого організацією солідарності MultiWatch, виступили президент РСЕМ Імран Алі та генеральний секретар Мухаммед Суха.

Аналіз діяльності Syngenta в Парагваї, на Гаваях і в Пакистані показав, що компанія неодноразово приймала нелогічні бізнес-рішення, щоб не допустити притягнення її до відповідальності. Скандальна справа про знищення профспілки в Пакистані була розпочата в грудні 2010 року. Компанія звернулася до суду проти Па-

кистанської Федерації працівників хімічної, енергетичної та гірничодобувної промисловості і різноробочих, РСЕМ, яка, відповідно до пакистанського трудового законодавства, робила спроби об'єднати в профспілку тимчасових працівників. 18 грудня 2010 року суд з трудових питань нижчої інстанції виніс рішення на користь профспілки,

стігну форму зайнятості. У листопаді 2013 року компанія, врешті-решт, була змушена укласти з працівниками безстроковий договір. Однак робітники й досі не отримали повного розрахунку, і, що важливіше, компанія продовжує перешкоджати здійсненню їхнього права на об'єднання та ведення колективних переговорів, а також по-

Syngenta AG – велика транснаціональна корпорація, що займається виробництвом і продажем продукції для аграрної галузі, зокрема пестицидів, насіння рослин.

підтвердивши право 50 працівників на постійну зайнятість. Через чотири дні керівництво заводу в Карачі зажадало, щоб профспілковий лідер Імран Алі підписав чистий аркуш паперу. Він відмовився і на наступний день дізнався з місцевої газети Daily Jang про своє звільнення.

Протягом трьох років юристи Syngenta постійно оскаржували в судах Пакистану обидва випадки незаконного звільнення Імрана Алі і неперевернення 50 працівників на по-

новленню на роботі Імрана Алі. Крім того, працівники знову подали в суд на Syngenta, оскільки компанія так і не розрахувалася з ними остаточно. Зокрема, президент РСЕМ Імран Алі сказав: «Я тут, у Швейцарії, вимагаю, щоб Syngenta поновила мене на роботі. Ми, профспілка працівників Syngenta в Пакистані, хочемо зробити компанію краще, щоб ми могли пишатися нашим роботодавцем. Я дуже сподіваюся, що компанія позитивно відреагує на мій приїзд сюди».

КИРГИЗСТАН

КИТАЙСЬКА НАФТОВА КОМПАНІЯ ВИЗНАЛА ПРОФСПІЛКУ

Китайська нафтова компанія, що працює в Киргизстані, не витримавши тиску з боку Глобальної профспілки IndustriALL та її членських організацій, врешті-решт, визнала первинну організацію Гірничо-металургійної профспілки Киргизстану (ММТУК).

Заводська профспілка, що входить до ММТУК, була створена на підприємстві китайської нафтової компанії Zhongda. Як того вимагає законодавство, в грудні 2014 року її було зареєстровано владою. Однак через три місяці, незважаючи на вимоги профспілки, членські внески так і не відраховувалися із заробітної плати працівників, а колективні переговори не розпочалися. Наприкінці березня Глобальна профспілка IndustriALL, членською організацією якої є ММТУК, направила лист генеральному директору компанії, закликавши керівництво припинити порушення прав профспілки і дотримуватися національного та міжнародного трудового законодавства, в тому числі конвенцій Міжнародної організації праці (МОП) № 87 і 98. IndustriALL зажадала від керівництва визнати профспілку та розпочати колективні переговори. Водночас вона направила листа прем'єр-міністру Киргизстану, в якому

висловила надію, що компанія буде діяти відповідно до ратифікованих країною конвенцій МОП і законодавства Киргизстану. IndustriALL також заклала свої членські організації підтримати заводську профспілку ММТУК, направивши листи протесту роботодавцю. Завдяки цій кампанії міністерство економіки та уряд Киргизстану на початку квітня організували зустрічі, де обговорили діяльність китайського нафтопереробного заводу і факти порушень прав трудящих, у тому числі права на об'єднання, виплати заробітної плати, охорони здоров'я та безпеки. На заводі відбулася зустріч між представниками ММТУК і керівництвом компанії за участю державного інспектора праці. Керівництво погодилося утримувати членські внески із зарплати працівників. Крім того, профспілці був виділений окремий офіс. Протягом тижня було зібрано понад 250 заяв. Планується, що на початок травня на обліку в профспілці перебуватимуть близько 300 співчан.

ХАРКІВЩИНА | ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА

СВІТ НЕ БЕЗ ДОБРИХ ЛЮДЕЙ

Згідно з планом роботи Молодіжної ради Об'єднання профспілок Харківської області в березні – квітні відбулася акція «Світ не без добрих людей» зі збору та передачі гуманітарної допомоги внутрішньо переміщеним особам, які тимчасово проживають в санаторії «Ялинка» Зміївського району області та модульному містечку в районі аеропорту м. Харкова. Ці люди були змушені поспіхом залишити свої домівки, рятуючись від жахів війни.

Роман АРТЕМЕНКО

голова Молодіжної ради ОПХО

На момент проведення акції в санаторії проживали 320 переселенців, у тому числі пенсіонери, молоді мами, діти молодшого шкільного та дошкільного віку, які гостро потребували матеріальної підтримки.

Перед оголошенням про початок акції наша волонтерська група (ініціативна група Молодіжної ради) відвідала санаторій, де відбулася зустріч з адміністрацією в особі головного лікаря Федора Кривошликова та його заступника Віри Сосновської, які докладно розповіли про ситуацію з переселенцями, їхні нагальні потреби. Також вдалося поспілкуватися безпосередньо з людьми і

скласти перелік необхідного.

На засіданні Молодіжної ради ОПХО з березня було прийнято рішення про проведення акції, розроблено алгоритм її реалізації, який згодом було розіслано молодіжним радкам членських організацій ОПХО. Збір, зберігання і транспортування речей проводилися завдяки підтримці підприємства ОПХО «Палац Праці».

Завдяки активній позиції багатьох учасників акції весь перелік необхідних речей був повністю зібраний, зокрема 157 пакетів жіночого, чоловічого та дитячого одягу, 26 пакетів взуття, 8 пакетів дитячих іграшок, 27 упаковок підгузків, 391 вид засобів особистої гігієни, для чищення, миття посуду та прання, мікрофібрилові серветки, дитячі книги, дитяче ліжко з матрацом, зеркала, ручний комбайн,

праска «Скарлетт», рушники, постільна білизна, а також 230 видів канцтоварів, 9 ящиків посуду.

Після того, як усі зібрані речі були відсортовані за призначенням та укомплектовані, їх завдан

далася гуманітарна допомога нужденним безпосередньо з рук у руки. Після проведення акції всі висловили сподівання на якнайшвидше повернення потерпілих на мирну рідну землю.

У березні – квітні за участю Молодіжної ради Об'єднання профспілок Харківської області відбулася акція «Світ не без добрих людей» зі збору та передачі гуманітарної допомоги внутрішньо переміщеним особам.

тажили в автомобіль. У неділю 22 березня в санаторії «Ялинка» на нас чекали вже зранку. І попри нашу затримку через технічні обставини, нас зустріли дуже тепло і з великою вдячністю прийняли зібрану допомогу. Ви

Війна в буквальному сенсі розділила країну, і це є найбільшим горем. Тому головне, щоб ці люди відчули турботу і підтримку! Попри всі життєві труднощі, ми залишаємося великою дружною українською сім'єю.

ЗАКАРПАТТЯ | ЗВІТИ ТА ВИБОРИ

ВОЛОДИМИР ТУРОК ЗНОВУ СТАВ ГОЛОВОЮ ПРОФСПІЛКИ МЕДИКІВ

Обласна організація профспілки працівників охорони здоров'я – друга за чисельністю серед галузевих профспілок Закарпаття, вона об'єднує понад 27,5 тис. спільчан. За останнє п'ятиріччя ця профспілка зберегла свій кількісний склад, а порівняно з 2010 роком профспілкове членство у галузі навіть збільшилося.

Сергій БАРАНЧИКОВ

Виступаючи на V обласній звітно-виборній профспілковій конференції, голова обласної організації профспілки Володимир Турок детально змалював основні напрями роботи щодо соціально-економічного захисту спільчан. Зокрема, значна увага, починаючи від первинних профорганізацій, приділяється укладанню та виконанню колективних договорів, як основного нормативного документа, що захищає права спільчан. Незважаючи на фінансову скруту і значне обмеження бюджетного фінансування, за колдоговорами на виплату працівникам галузі

та членам їхніх сімей не передбачених законодавством пільг і компенсацій спрямовано майже 3,4 млн грн, на охорону праці витрачено понад 1,8 млн грн. Рівень охоплення колдоговорами працівників галузі становить майже 100%, що вище, ніж загалом в області. Діє й колективна угода між обласною організацією профспілки та управлінням охорони здоров'я облдержадміністрації, яка дає свої позитивні результати. Багато зроблено і в справі надання благодійної допомоги Збройним Силам України.

Активно займається профспілка оздоровленням дітей: торік, приміром, було оздоровлено 1147 дітей працівників галузі.

зі. За родом своєї діяльності медики активно пропагують здоровий спосіб життя, займаються фізкультурною і спортом. Остання галузева спартакіада була наймасовішою серед усіх галузевих профспілок: у ній взяли участь 45 команд медичних і санаторних закладів, загалом близько 1200 учасників. А в щорічних змаганнях з гірськолижного спорту, що відбулися в лютому на Сваліячівці, помірялися силами 25 команд. Можна відзначити й проведення наприкінці року галузевого конкурсу художньої самодіяльності «Мелодія душі» і т. ін.

На конференції також виступили заступник голови Закарпатської облпрофради Василь Захарець, директор виконавчої дирекції обласного відділення Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності Ігор Сегляник, начальник відділу управління охорони здоров'я облдержадміністрації Володимир Кузьмик. Головою Закарпатської обласної організації профспілки працівників охорони здоров'я знову обраний Володимир Турок.

ЛЬВІВЩИНА | СПРАВИ ПРОФСПІЛКОВИ НУ ЩО ТУТ СКАЖЕШ? ВИЯВЛЯЄТЬСЯ, БУВАЄ І ТАКЕ!

Директор підприємства попри те, що за його вказівкою бухгалтерія вже тривалий час не перераховує на рахунок первинної профспілкової організації членські внески, намагається ще й керувати розподілом цих коштів.

Богдан КОЗЛО

голова Львівської обласної організації профспілки працівників ЖКГ, МП, ПОН

Ще відбувається на комунальному підприємстві «Бродиводоканал» Львівської області, де директор Юрій Зайцев, освічена людина, яка обіймає поважний пост, через неадекватність конфліктує з трудовим колективом! Людина, мабуть, навіть не чула про Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», конвенції МОП щодо права трудящих на організацію для захисту своїх трудових прав, про демократію. Як повідомив голова профкому підприємства Андрій Дерейко, майже 5 місяців на рахунок профкому не надходять членські внески, що вираховуються бухгалтерією підприємства із заробітної плати членів профорганізації, та майже рік не надходять на рахунок Львівської обласної організації профспілки працівників житлово-комунального господарства, місцевої промисловості, побутового обслуговування населення (обласна організація профспілки).

На засіданні профкому, що відбулося ще наприкінці 2014 року за участю директора підприємства, Юрій Зайцев заявив, що кошти, які мали б надійти на рахунок профорганізації, використовуються для придбання спецадягу, матеріалів тощо (отже, протиправно – прим. ред.). Більш того, на цьому засіданні керівник підприємства примушує сказати, що перераховувати ці кошти обласній профорганізації він не збирається, «тому що не бачить сенсу задрма викидати гроші та когось годувати». При цьому він заявив, що профвнески підприємство може повністю перерахувати, але не обласній організації профспілки, й наполіг на тому, щоб за

його пропозицію в його присутності було за це проголошено, й він міг бачити, хто як голосує. Оце так!

На такі слова директора голова профкому чітко висловився, що членські внески повинні розподілятися згідно із Статутом профспілки (65% – первинній профорганізації, 35% – вищій, тобто обласній організації профспілки).

Профком пропозицію директора не підтримав. Тоді ж на засіданні було прийнято рішення звернутися до директора підприємства з листом, щоб одержати письмові пояснення та акт звірки з розрахунків за профвнесками.

Відтоді минуло чимало часу, але це питання залишається відкритим, оскільки жодних змін не відбулося. Більш того, керівник підприємства намагається перешкодити роботі профкому, шукає привід і погрожує винесенням догани голові профкому. Крім того, директор відмовився від зустрічі з головою обласної організації профспілки для обговорення проблемних питань на підприємстві. Тому облпрофорганізація звернулася з листом до міського голови м. Броди, з пропозицією про проведення спільної зустрічі між адміністрацією КП «Бродиводоканал», Львівською обласною організацією профспілки та представниками міської влади, однак це звернення так і лишилося без відповіді. Тож виконком Львівської ради профспілки на своєму засіданні 6 квітня прийняв рішення подати позовну

заяву до суду першої інстанції до КП «Бродиводоканал» щодо неперерахування профкому членських внесків.

А від себе хотів би додати наступне. Своєрентерація – це не тільки безвізовий режим. Збираючись у Єврозою, не завадило б керівникам усіх рівнів, усім нам озайомитися з елементарними правилами та нормами цивілізованого світу.

Майже 5 місяців

НА РАХУНОК ПРОФКОМУ «БРОДИВОДОКАНАЛУ» НЕ НАДХОДЯТЬ ЧЛЕНСЬКІ ВНЕСКИ

**Раїса
Чирва**

оглядач «ПВ»
chirva33@gmail.com

Вшанування замість святкування

Час, що минув від останнього пострілу Другої світової війни, складає 70 років. Для Європи, яка звільнилася від війни 8 травня 1945-го, ця дата не є символом тріумфу одних народів над іншими, переможців над переможеними. Для неї це нагадування про страшну катастрофу, про неможливість і чисте безумство вирішення складних міжнародних проблем збройним шляхом. Шляхом агресії, ультиматумів чи анексії. Поняття «війна» для усього цивілізованого світу стійко асоціюється з поняттям «минуле». Вона скінчилась 70 років тому, і найважливішим її підсумком є не перемога, а мир. Україна теж могла б говорити про мир, якби не нова війна.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПІДХІД

8 травня в Україні оголошено Днем пам'яті та примирення. Указ глави держави ухвалений «з метою гідного вшанування подвигу Українського народу, його видатного внеску у перемогу Антигітлерівської коаліції у Другій світовій війні, вираження поваги всім борцям проти нацизму, увічнення пам'яті про загиблих воїнів, жертв війни, військових злочинців, депортацій та злочинів проти людяності, вчинених у роки війни». Тож 8 і 9 травня 2015 року в Україні триватимуть урочистості та меморіальні заходи, присвячені пам'ятним датам історичних подій Другої світової війни. Державним органам доручено посилити турботу про ветеранів та забезпечити належну організацію урочистих заходів.

«Уряд не буде скасовувати 9 травня як День Перемоги, – заявив міністр культури В'ячеслав Кириленко. – Разом з тим ми запропонуємо належним чином вшанувати 8 травня, як у всій Європі. Це буде день пам'яті та примирення».

Раніше російська пропаганда неодноразово спекулювала на темі скасування свята 9 Травня в Україні. Так, повідомлялося про намір влади скасувати свято рі-

шенням парламенту. Такі інформаційні потуги мали на меті дестаблізувати ситуацію в Україні.

«Я не дозволю нікому вкрасти ані в народі, ані у ветеранів свято Перемоги. Ми оголосили 8 травня днем пам'яті тих, хто загинув на фронтах Другої світової війни, і вони завжди будуть жити в наших серцях», – заявив Президент Петро Порошенко. І пояснив, що 8 травня країна вшануватиме загиблих, а 9 травня – живих.

Те, що 8 травня віднині відзначатиметься нарівні з європейськими країнами як День пам'яті та примирення, – свідчення європейського вибору України. 9 травня й надалі відзначатиметься як День перемоги над нацизмом.

«Зробити цей крок треба було вже давно, – вважає історик, викладач КНУ ім. Тараса Шевченка Іван Партиляк. – Чорного й білого у війні не було, лише 50 відтінків сірого, тому оспівувати ті події і помпезно святкувати кінець війни не обов'язково. Та й недоречно».

Важливіше, стверджують історики та політологи, переосмислити буремні події війни, яка забрала понад 56 мільйонів людських життів, у тому числі 10 мільйонів – в Україні. Зупинити хвилю пропаганди і спекуляцій з приводу святкування і Дня Перемоги, і ветеранів, і навіть нагород Другої світової війни.

Опоненти закидають владі, що вона не організовує традиційний Парад перемоги у ювілейний після закінчення війни рік. Але це на тлі нестабільної ситуації в державі було б і справді недоречно. Організаційний комітет вирішив День пам'яті і День Перемоги відзначати без військового параду та салютів. Традиційно чиновники покладуть квіти до могили

Невідомого солдата. На території музею Великої Вітчизняної війни новобранці складуть присягу. У самому музеї до 70-ї річниці Перемоги вирішили провести паралелі між Другою світовою та війною на Донбасі.

МОНОПОЛІЗАЦІЯ ПЕРЕМОГИ

Хоч як не прикро, та історична пам'ять про події Другої світової війни – головне «поле битви», що розколює пострадянський простір загалом та українське суспільство зокрема. Сьогодні ми по суті говоримо про множинність пам'яті про війну. Причому іноді про наявність «непримиримої» пам'яті. Дивно і дико, але факт залишається фактом: на сімдесят першому році після закінчення війни народи починають суперечку, чий вклад у перемогу вагоміший. Чому таке взагалі можливо? Адже війна – подія об'єктивна, тож як спогади про неї можуть різнитися настільки, що їх носії готові знову взяти до рук зброю, аби відстоювати свою «правду» про війну, вкотре переписуючи історію.

Нинішнє керівництво Росії взагалі заявляло, що війну СРСР міг виграти і без України. Шокуюча й образлива заява. Особливо для тих, хто здобував перемогу ціною власного життя.

«Такі слова – наруга над пам'яттю загиблих воїнів і знущання над почуттями живих ветеранів. Не виграла б цієї війни без українців! Тут немає навіть про що сперечатися! А от про те, чи почалася би війна, якби у Кремлі не підписали пакт Ріббентропа-Молотова, можна і по-

Святкувати День Перемоги, за результатами соціологічного опитування, мають намір 75% українців.

Кабінет Міністрів України виділить 882 млн грн на грошову допомогу ветеранам Другої світової війни. Про це заявив прем'єр Арсеній Яценюк. Найбільший обсяг коштів, передбачений для відповідних виплат, отримають інваліди І групи, а також особи, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною. Це 2 тисячі 835 гривень.

«Я не дозволю нікому вкрати ані в народі, ані у ветеранів свято Перемоги» (Президент України Петро Порошенко).

сперечатися», – відреагував на цинічні заяви Москви Президент Петро Порошенко. Тим часом глава уряду Арсеній Яценюк доручив миттям створити відеоісторії про роль та місце України як держави-переможниці у Другій світовій війні. Перші відеоролики вже відзняті. Їх покажуть українському загалу на вшануваннях ветеранів.

Про те, що Росія намагається привласнити перемогу тільки своєму народу, експерти заговорили ще кілька років тому. Нині позиція Кремля набуває нових, агресивних відтінків.

«Будь-які спроби приватизації перемоги Російською Федерацією є не просто викривленням історії, а знущанням над пам'яттю мільйонів українців, які поклали своє життя в цій страшній війні, які боролися з нацизмом. Боролися разом із росіянами, хоча зараз Росія бореться проти України», – заявив Арсеній Яценюк. За

його словами, Україна втратила у війні 14 мільйонів осіб. «І тому ми є державою-переможцем, ми боролися з нацизмом, і ми повинні гідно відзначити ці події і вшанувати кожного ветерана», – наголосив прем'єр.

Історики, науковці, літератори, журналісти нині докладають чимало зусиль, аби розкрити подвиг українського народу у грізні роки Другої світової війни. Більша частина суспільства розуміє, що ми у великому боргу перед людьми, котрі винесли на своїх плечах увесь тягар лихоліття. То чи варто купуватися на слова сусідів-спритників про їхнє незаперечне верховенство, «закономірну» монополію на перемогу? Може, треба рішучіше виступати проти будь-яких спроб однієї країни приватизувати всю спадщину та спільно здобути славу перемоги, переписати історію Другої світової на благо власного режиму?

ВІЙНА ПІСЛЯ ВІЙНИ

Загалом Україна зустрічає День Перемоги з надто суперечливими відчуттями. З одного боку – гордість за спільний внесок у перемогу над фашизмом. З іншого – тотальне нерозуміння, як учорашній союзник, суцід і гарант нашої безпеки міг наважитися на нову війну проти нас? І це після того, як минула битва з нацизмом коштувала мільйонів людських життів. Про це запитують ветерани, цим переймається молоде покоління. І тільки ті, хто пішов війною на вчорашніх «братів», не чують, не бачать, не бажають знати. Ба, навіть пишаються позицією сильної ядерної держави, котра нагнала стільки страху в усьому світі.

Після останніх подій в Україні світ починає розуміти, що Путін узяв курс на розв'язання Третьої світової війни. Хоча більшість лідерів розвинених держав сподіваються, що він таки зупиниться, схаме-

неться, що з ним можна буде якось домовитись... І разом з тим готуються боронитися від новоспеченого диктатора, що замахнувся владарювати в усьому світі.

Окрім України, до російського вторгнення необхідно готуватись насамперед країнам Прибалтики, Фінляндії, Польщі, Молдови, Грузії, Азербайджану, Білорусі, Казахстану, кажуть політологи. Усі вони є потенційними жертвами агресії, адже їхні території колись належали Російській та Радянській імперіям. Такий висновок роблять аналітики не тільки пострадянського простору, а й Європи та США. Адже наміри кремлівського карлика простягаються і до Аляски, Ізраїлю, колишніх країн Варшавського договору.

Путін повірив у своє вище призначення і розпочав війну зі всім цивілізованим світом. Він воює за відновлення могутності та впливу СРСР – тоталітарної імперії зла, кінцевою метою якої є навіть не біполярний світ, а не більше не менше як світове панування.

Головним аргументом, який вселяє вповненість у своїх силах Путіна, є ядерна зброя. Вона і стала головною причиною того, що міжнародні злочини Кремля сходять його правителю з рук. Спершу – анексія Криму, згодом – військовий конфлікт на Донбасі. Він уже призвів до загибелі тисяч українських воїнів та мирного населення.

Чи можна приборкати російську агресію? Провідні політики світу переконані, що можна. Як? Створити сильну Україну, яка слугуватиме реальним орієнтиром достойного управління та економічного успіху для тих країн чи регіонів, які перебувають під впливом Російської Федерації. Сильна Україна може створити потужну оборону від подальшої російської агресії та збільшити втрати РФ до такого рівня, коли в Кремлі не зможуть приховати від своїх військових справжніх намірів диктатора, котрий називає себе президентом великої держави.

Чи мають українці шанс вистояти у збройному протистоянні з РФ і зберегти незалежну державу? Поза всякими сумнівами, переконані перш за все ветерани минулої війни і солдати війни нинішньої. Дуже змінилося українське суспільство. Подорослішало. Зміцнілось у горнілі Революції Гідності. До того ж ніколи й нікому не вдалося поставити вільну націю на коліна.

ЗГАДУЮЧИ ІСТОРІЮ

Чому взагалі виникла плутанина з офіційним Днем Перемоги? На пострадянському просторі його традиційно відзначають 9 травня, хоча Третій рейх капітулював днем раніше – 8 травня, а взагалі Друга світова війна закінчилася 2 вересня 1945-го. В Європі перемогу над рейхом відзначають саме 8 травня. Не збігаються ці дати через примху Йосипа Сталіна. Він не захотів сприймати першу капітуляцію. Власне, діалог про підписання капітуляції почався ще 6 травня 1945 року,

коли до ставки американців у Реймсі прибув німецький генерал Альфред Йодль, представник Карла Деніца, який очолював Німеччину після самогубства Адольфа Гітлера. Він переконував відтермінувати капітуляцію Німеччини на кілька днів, аж до 10 травня. Адже мав намір за кілька днів встигнути вивести з території Чехословаччини значне угруповання своїх військ. Однак генерал Дуайт Ейзенхауер швидко розгледів підступність Йодля, розгнівався і дав буквально тридцять хвилин на роздуми. Виходу

не було: представник Німеччини погодився на умови капітуляції. 7 травня о 2:40 ночі за середньоевропейським часом Йодль, генерал Уолтер Беддел Сміт з боку союзників та радянський представник при командванні союзників генерал Іван Суслопаров прийняли капітуляцію Німеччини, яка набувала чинності 8 травня о 23:01. Саме цю дату і відзначають у Європі як день перемоги над Третім рейхом. Такий поворот подій не вдовольнив Сталіна. Він оголосив генералу Сус-

лопарову догану, натомість розпорядився, аби маршал Георгій Жуков прийняв загальну капітуляцію в Берліні від представників збройних сил Третього рейху. Цього разу документ з німецької сторони підписали генерал-фельдмаршал Вільгельм Кейтель і представники повітряних та морських збройних сил. Свої підписи на документі поставили також представники США, Франції та Великобританії. Утім, 9 травня можна вважати датою підписання другої капітуляції лише з

московської точки зору. Документ було підписано о 00:43 «за Московією», однак за центральноєвропейським часом 9 травня тоді ще не настало. На вимогу Сталіна, перший документ дістав назву Попереднього протоколу про капітуляцію Німеччини, а самим актом про капітуляцію визнали документ, підписаний у Карлсруті під Берліном. Відповідно, День Перемоги в СРСР почали відзначати 9 травня, на день пізніше, аніж в інших країнах антигітлерівської коаліції.

ЗВІТИ І ВИБОРИ

ВІДБУВСЯ VI З'ІЗД ПРОФСПІЛКИ МЕТАЛУРГІВ І ГІРНИКІВ УКРАЇНИ

З і звітної доповіддю про роботу Центрального комітету Профспілки з травня 2010 року по квітень 2015 року та завдання на найближчі 5 років виступив перший заступник голови ЦК ПМГУ Сергій Комишев.

У своєму виступі він розповів про заходи, яких вживає ЦК ПМГУ у цій складній соціально-економічній та політичній ситуації для вирішення проблем підприємств гірничо-металургійного комплексу і захисту трудящих-членів Профспілки.

Зазначалося, що найважливішими пріоритетами в роботі ПМГУ у звітному періоді були боротьба за гідну заробітну плату працівників підприємств ГМК і контроль за забезпеченням здорових та безпечних умов праці на робочих місцях.

Виконуючи Програму дій ПМГУ, затверджену V з'їздом, Центральний комітет проводив роботу з удосконалення чинного законодавства.

Усвідомлюючи важливу роль інформації в успішній діяльності та подальшому розвитку Профспілки, Центральний комітет активно працював над створенням інформаційної системи, яка відповідала б вимогам часу. Сьогодні триває видання журналі «Ваша довіра» і «Профспілка», невдовзі почне функціонувати новий сайт ПМГУ.

У звітному періоді у Профспілці активізувалася робота з молоддю. Були проведені два всеукраїнських молодіжних форуми, обрана і працює Молодіжна рада ПМГУ.

Не полишав Центральний комітет без своєї уваги спортивну та культурно-масову роботу.

Велику увагу ЦК ПМГУ приділяє навчальному та підвищенню кваліфі-

кацій профспілкових працівників та активістів.

Зі звітної доповіддю про роботу Контрольно-ревізійної комісії ПМГУ виступив її голова Віктор Спільняк.

Промовці зазначили успіхи в діяльності Профспілки та Центрального комітету, вказали на недоліки і дали позитивну оцінку роботі ЦК ПМГУ в 2010-2015 роках.

Перед делегатами VI з'їзду Профспілки металургів і гірників України виступив Голова Федерації профспілок України Григорій Осовий. Він привітав учасників форуму, високо оцінив роль ПМГУ у профспілковому русі України, а також діяльність ЦК у звітному періоді. Григорій Осовий розповів про дії ФПУ, спрямовані на захист прав та інтересів членів українських профспілок та мінімізацію негативного впливу антисоціальної політики держави на рівень життя трудящих України.

Делегати з'їзду прийняли Програму дій Профспілки металургів і

гірників на найближчі п'ять років, відкрите звернення «Ми вимагаємо встановлення справжнього миру» і низку резолюцій з вимогами до Президента України, Кабінету Міністрів, Верховної Ради та роботодавців щодо необхідності розвитку внутрішнього ринку металопродукції, забезпечення громадян України продуктивною зайнятістю, гідною зарплатою, гарантування соціальної підтримки.

Головою ЦК Профспілки металургів і гірників VI з'їзд обрав Сергія Комишева, його першим заступником став Валерій Гавриленко.

Після цього було сформовано новий склад Центрального комітету та Контрольно-ревізійної комісії. На першому організаційному пленумі ЦК ПМГУ були обрані два заступники голови Центрального комітету Профспілки – Олександр Рябок і Валентин Чумаченко.

Інформаційно-аналітичний центр ЦК ПМГУ

СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ – НАДІЙНИЙ ЗАХИСТ ПРОФСПІЛОК

Працівники соціальної сфери розуміють, що запровадження Урядом низки заходів для раціонального використання державних коштів, недопущення втрат бюджету та створення передумов для економічного зростання в нинішніх складних умовах необхідне для стабілізації економіки і запобігання економічній катастрофі. Водночас здійснення цих заходів за рахунок людей праці недопустимо і може призвести до їхнього зuboжіння. Про це говорили учасники III з'їзду Профспілки працівників соціальної сфери.

У звітній доповіді голови Профспілки Володимира Тюткіна, виступах делегатів форуму зазначалося, що Профспілка заклала надійний фундамент для подальшого зміцнення своїх позицій як виразника інтересів спільнот. Завдяки принциповій позиції Центральної ради та обласних рад Профспілки, профкомів першопочатково, реалізації політики соціального партнерства, небайдужості до проблем спільнот вдалося вирішити низку найбільш проблем і не тільки зберегти, а й зміцнити Профспілку, збільшити активність і чисель-

ність, здобути належний авторитет. У доповіді та виступах зазначалося, що кадрове забезпечення діяльності установ, закладів та організацій соціальної сфери сьогодні є одним з найгостріших проблемних питань, що пов'язане насамперед з низькою оплатою праці та надмірним навантаженням у зв'язку з розширенням і введенням додаткових функцій. Видатки на утримання департаментів, районних і міських управлінь праці та соціального захисту зовсім не враховують збільшення функціональних обов'язків

працівників та покладених на них завдань. У рамках реалізації норм і положень Генеральної та Галузевої угод, колдоговорів профспілковою стороною вживалися заходи для вирішення спірних питань шляхом переговорів із представниками всіх гілок влади, підняття престижності та мотивації роботи в соціальній сфері. Водночас в результаті нестабільності фінансово-економічної ситуації в державі соціально-економічний механізм у вирішенні проблем, які існують. Заступник Голови ФПУ Євген Драп'ятій, який взяв участь у форумі, зазначив, що працівники соціальної сфери, як і ті, кого вони покликані захищати, самі перебувають зараз у дуже складних соціально-економічних умовах. Це стосується рівня зарплат і надбавок, пенсій, умов праці. Він наголосив, що всі рішення та закони, які стосуються соціальної сфери, мають ухвалюватися тільки після обговорення з громадськістю, насамперед з профспілками. Але Уряд ігнорує не тільки цю конституційну норму, а й фактично всі

пропозиції та законопроекти, що підготували профспілки для покращення соціально-економічного захисту людей праці. В цих умовах профспілки, зокрема Профспілка працівників соціальної сфери, мають діяти більш активно та рішуче. Влада має почути голос людини праці та профспілок, які її захищають. На з'їзді також виступив заступник міністра соціалітики Віктор Іванкевич. Заслухавши та обговоривши звіт про роботу Центральної Ради Профспілки за звітний період, з'їзд прийняв відповідну Постанову, а також ухвалив Звернення до Президента України, Верховної Ради, Кабінету Міністрів, Міністерства соціалітики щодо захисту конституційного права працівників соціальної сфери на достатній життєвий рівень в умовах зростання цін на товари, послуги, підвищення комунальних тарифів, девальвації гривні. Головою Профспілки на новий строк переобрано Володимира Тюткіна, його заступником – Галину Башкіреву.

Інформаційно-аналітичний центр ФПУ

ДІАЛОГ

ГОЛОВА ФПУ ЗУСТРІВСЯ З ПРОФАКТИВОМ ЗАПОРІЖЖЯ

У Запорізькій обласній раді профспілок відбулася зустріч профактиву регіону з головою Запорізької обласної державної адміністрації Григорієм Самардаком і Головою Федерації профспілок України Григорієм Осовим.

У виступах наголосувалося на тому, що у розвитку соціально-економічного потенціалу регіону значну роль відіграє територіальна угода між ОДА, облрадою, обласною федерацією роботодавців та облрадою профспілок. У регіоні укладено 6607 колдоговорів, охоплення колдоговірним регулюванням становить 86% підприємств, установ і організацій. З огляду на важливість укладення та виконання колдоговорів, в області проводиться конкурс на кра-

щий колективний договір. Так, переможцями конкурсу у 2014 році стали трудові колективи Запорізької обласної філармонії, ВАТ «Комбінат «Запоріжсталь», ПАТ «МоторСіч», КП «Титан», ТДВ «Коагулянт», ТОВ «Батьківщина» Гуляйпільського району, ТОВ «Агрофірма «40 років Жовтня» Куйбишевського району, КРС «Зеленбуд». Перед профактивом виступила голова Запорізької ОДА Григорій Самардак та Голова ФПУ Григорій Осовий.

ПЛЕНУМ

АКТИВНО РЕАГУВАТИ НА ВИКЛИКИ ТА ЗМІНИ

Нещодавно відбувся IX пленум ЦК Профспілки працівників освіти і науки України, на якому розглядалися актуальні питання, що турбують освітянську профспілкову громаду. Засідання вели члени бюро президії на чолі з головою профспілки Георгієм Трухановим. У заході взяв участь Голова ФПУ Григорій Осовий.

ІННА МИХАЛЬЧЕНКО
прес-служба Профспілки працівників освіти і науки України

Георгій Труханов виступив з доповіддю про роботу профспілки, її територіальних організацій, реагування на виклики та зміни, що спостерігаються в усіх сферах суспільно-політичного життя країни. Аналізуючи ситуацію, Георгій Труханов зазначив, що впродовж останнього часу прийнято низку важливих актів і програмних документів, у яких задекларовано забезпечення зарплати та якості життя громадян, подальше реформування та розвиток освітньої галузі з наближенням до євростандартів. Парламентська коаліція визнала за необхідне ухвалити нові редакції законів «Про освіту», «Про професійно-технічну освіту» та взяла зобов'язання не допустити зменшення оплати праці освітян. Це на перспективу, а які ж реалії? На сьогодні змінено порядок фінансування освітньої галузі. Серед трансфертів 669 місцевим бюджетам передбачено із держбюджету освітню субвенцію, а також субвенцію на підготовку робітничих кадрів, що виділяється обласним і Київському міському бюджетам. Відповідно до статті 103-2 Бюджетного кодексу освітня субвенція спрямовується на оплату поточних витратів загальноосвітніх навчальних за-

кладів на цей рік затверджені Держбюджетом у розмірі 43,7 млрд грн, із них уже розподілено між місцевими бюджетами 43,3 млрд гривень. Збережено законодавчі норми про функціонування методкабінетів і центрів системи управління на виклики та зміни, що спостерігаються на розмір зарплати працівників бюджетних установ. Отримано підтримку віце-прем'єр-міністра – міністра культури України, міністерства освіти і науки та фінансів щодо недопущення 3% скорочення працівників галузі на підставі протоколу січної селекторної наради Прем'єр-міністра України. У положеннях нового закону «Про вищу освіту» враховано позицію профспілки щодо рівня стипендіального забезпечення студентів. ЦК профспілки звернувся до профільного комітету та комітету з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення Верховної Ради з вимогою якнайшвидшого врегулювання питання пенсійного забезпечення з дотриманням норм законодавства. Посиленої уваги потребує питання проведення оптимізації мережі навчальних закладів. Триває боротьба за розмір мінімальної зарплати та посадового окладу працівників і тарифного розряду ЄТС як основи для формування посадових окладів і ставок зарплати бюджетників. Після обговорення проекту постанови пленуму членами ЦК профспілки їй було прийнято та взято до виконання.

ЗОЛОТИЙ ФОНД | КАДРИ

ОСОБИСТИМ ПРИКЛАДОМ

Олександр Андрійович Самарічев – людина, про яку в ПрАТ «Артемполімер» можна почути стільки гарних слів! Він уособлює у собі історію одного із структурних підрозділів Державної акціонерної холдингової компанії «Артем».

Тетяна РУБАН
«ПВ»

Народився Олександр Самарічев 31 грудня 1926 року в Брянську, в багатодітній родині. У 1941 році закінчив чотири класи школи. В 1944 році вступив до ремісничого училища № 1 м. Миколаєва, після закінчення якого почав працювати помічником майстра на суднобудівному заводі ім. Андре-Марті. У 1948 році вирішив продовжувати навчання, вступив до індустріального технікуму, що у Києві, а після його закінчення до 1954 року працював майстром виробничого навчання в ремісничому училищі № 2, контрольним майстром на Київському мотозаводі.

Кажуть, життя прожити – не поле перейти. На життєвому шляху Олександра Андрійовича траплялося різне. Та він не звик жалітися, усе життя

працював, завжди допомагав усім, хто того потребував. За це заслужив шану і повагу людей.

Із 1956 року Олександр Самарічев трудиться у ДАХК «Артем». Тут він став досвідченим спеціалістом, справжнім фахівцем своєї справи. А розпочинав бригадиром слюсарів-ремонтників цеху № 9, згодом працював механіком у новоствореному цеху № 4 ВАТ «Завод «Артемполімер». За роки роботи він проявив себе як

висококласний спеціаліст, дисциплінований, технічно грамотний, ініціативний працівник, чудовий організатор, турботливий керівник. На його рахунок десятки винаходів і раціоналізаторських пропозицій. Розуміючи, як важливо випускати якісну продукцію, Олександр Самарічев організував колектив дільниці на забезпечення безперервної, якісної роботи обладнання.

Активну участь Олександр Самарічев бере у

громадській роботі. От уже 54 роки він очолює цеховий комітет первинної організації профспілки авіабудівників у ДАХК «Артем». Завжди уважний до проблем працівників цеху, особливо молодого покоління. Його прагнення вирішувати соціальні проблеми працівників, високі організаційські здібності викликають повагу серед колег та профспілкової громади.

Трудові досягнення Олександра Самарічева відзначені високими нагородами. Його нагороджено медаллю «За доблесну працю», знаком «Ударник ХІ п'ятирічки», медаллю «50 років Перемоги у ВВВ», нагрудним знаком ФПУ «Профспілково відзнака». Він удостоєний звань «Ветеран праці», «Заслужений машинобудівник України», «Почесний артемівець», «Почесний авіабудівник України» (двічі), нагороджений багатьма дипломами, почесними грамотами, цінними подарунками.

ОСОБИСТІСТЬ

ПРОФЛІДЕР ЗА ПОКЛИКОМ ДУШІ

Микола Іванович Бабченко. З цим ім'ям із вересня 1964 року пов'язано долю Дніпропетровського обкому профспілки працівників житлово-комунального господарства, місцевої промисловості, побутового обслуговування населення. Відтоді і до травня цього року (у зв'язку з переходом за власним бажанням на іншу посаду в обкомі) Микола Бабченко був незмінним головою обкому, а отже, беззаперечним профспілковим лідером протягом більш як півстоліття!!!

Олексій РОМАНЮК

голова ЦК Профспілки працівників житлово-комунального господарства, місцевої промисловості, побутового обслуговування населення України

Не дивно. Адже своє життя він віддає людям, які розраховують на його підтримку, на його турботу про них та їхні родини. В особі Миколи Івановича поєднуються талановитість, чесність, відкритість, турботливість. У 1989 році Миколу Бабченка було обрано депутатом Верховної Ради СРСР, де до 1991 року він обіймав посаду голови підкомітету з питань законодавства і правопорядку. Це давало йому змогу сприяти вирішенню виробничих, економічних, фінансових, соціальних проблем трудових колективів галузі та мешканців Дніпропетровщини. Микола Іванович Бабченко має безліч нагород, що свідчать про високу оцінку його професіоналізму, організаційських здібностей. Він нагороджений орденом «Знак Пошани», медалями «За доблесну працю», «Ветеран праці», Почесною відзнакою Президента України, Почесним срібним знаком Загальної Конфедерації профспілок «За заслуги перед профспілковим рухом», нагруд-

ним знаком Держкомітету України «Почесний працівник житлово-комунального господарства України», нагрудним знаком ФПУ «Профспілково відзнака», багатьма дипломами та почесними грамотами, має звання «Заслужений працівник житлово-комунального господарства України». Микола Іванович є членом Ради ФПУ, Центрального комітету галузевої профспілки і його Президії, міжгалузевої Ради профспілок, обласної ради соціального партнерства Дніпропетровської обласної державної адміністрації. Його активні та своєчасні конкретні дії на вирішення соціально-економічних проблем трудових колективів галузевих підприємств області сприяли соціальному захисту кожного працівника. Особливо Микола Бабченко піклувався про охорону праці, здоров'я членів профспілки та їхніх сімей.

За його ініціативи та безпосередньої участі спільно з обласним управлінням житлово-комунального господарства й керівниками галузевих підприємств збудовано базу відпочинку «Стандарт» на Азовському морі; пансіонат «Лазурь» неоподілі Севастополя; санаторій-профілаторій «Лісовий» на березі Дніпра, на базі якого діє обласний галузевий Центр діа-

гностики, диспансеризації та профілактичного лікування, 12 житлових будинків та 18 курортних для працівників галузі. Він був ініціатором зведення трьох санаторіїв-профілаторіїв на 380 місць і шести дитячих оздоровчих закладів на 1900 місць, у яких щорічно відпочиває близько 5000 дітей та підлітків. Виваженість і мудрість, уміння наполегливо працювати, високі організаційські здібності й уважне ставлення до людей праці викликають повагу всіх, хто знає Миколу Івановича і працює з ним. Завдяки своїй невтомній праці він багато зробив для трудивників Дніпропетровщини, подаючи приклад для всієї профспілкової громади. Низький уклін і дяка Вам, шановний Миколо Івановичу, за самовіддану працю! Ви митець профспілкової справи і залишаєтесь таким, оскільки, незважаючи на поважний вік, продовжуєте працювати у профспілці. Покинь Вашої душі – служити людям на профспілковій ниві. І з цим ми Вас щиро вітаємо! Зичимо, щоб притаманні Вам терпіння, життєва мудрість, жага до кращого, підкріплені міцним здоров'ям, завжди залишалися з Вами. З роси і води Вам, шановний і дорогий Миколо Івановичу!

ДОРОГУ МОЛОДІ!

МИ НЕ ПРОХАЧІ, А УЧАСНИКИ ПРОЦЕСУ

Студентська профпервинка Кіровоградського педуніверситету тримається на висоті на-самперед завдяки авторитету голови студпрофкому Сергія Бойка. Як вдається профорганізації тримати високу планку?

Стрімкі зміни в законодавстві, ситуація в країні, вимоги суспільства щодо нових підходів до вирішення проблем унеможливають ведення профспілкової роботи старими методами. Я з цим зіткнувся на початку своєї каденції. Поясню на прикладі. певний час не вдавалося вирішити питання по гуртожитках: забезпечення житлово-побутових умов, зокрема, відновлення роботи душових. У керівництва університету вирішити питання зібрати нараду студентів і вирішити виступити ініціатором ремонтних робіт. Створили будівельні студзагони, залучили кошти – власні та навчального закладу – і відремонтували душові на всіх блоках. На це пішло п'ять років. Але крок за кроком врівняли ситуацію, і на сьогодні цієї проблеми немає. Тобто ми відійшли від позиції прохань чи вимагаль, а самі виступаємо ініціаторами, пропонуємо варіанти розв'язання проблеми й включаємося в роботу. Ультимативні методи або шлях звернень та очікування результату – це вчорашній день. Наш підхід полягає в готовності особисто взяти участь у будь-якій справі.

– Студентські будівельні загони – це теж ваша ініціатива? – Ми просто відновили їхню роботу, а загалом історія молодіжних трудових загонів дуже давня. Студзагони користуються популярністю серед студентства, адже це можливість заробити певні кошти. Це той момент, який об'єднав бажання профкому студентів та адміністрації університету.

– Чи виникають у студентів запитання на ґвалт: чи потрібна профспілка?

– Останній раз ми стикалися з такою проблемою три роки тому. Студенти-старшкурсики ставили таке запитання, але хочу сказати, що ми не лінувалися і невтомно пояснювали, які переваги надає профспілка, та цей напрям роботи не був основним. Найбільш мотивувальний аспект – це наша робота. У всіх процесах, які відбуваються в університеті, бере участь профком – у складанні колективного договору, різноманітних положень (про правила внутрішнього розпорядку, про гуртожитки тощо). У нас діє рейтингова система поселення – студенти чітко бачать свої перспективи на поселення в гуртожиток. Студради і профбюро гуртожитків вирішують важливі питання життєдіяльності студентів, якими раніше займалися господарська частина університету або деканати. Ми довго боролися і от уже років п'ять

більшість організаційних питань перебрали на себе. Тобто розвантажили деканати і додатково навантажили себе, але разом з відповідальністю прийшла і повага. Традиційно нашими залишаються питання соціально-економічного захисту, культурна і спортивна робота, організація дозвілля. Під своє крило ми взяли спортивні команди, поступово закупили форму, інвентар. Не знаю, як в інших навчальних закладах, а у нашому педуніверситеті студпрофком визнають як один із підрозділів. Першокурсники в перші місяці навчання з усіма питаннями звертаються до нас.

– Без претензій до студпрофкому не обходиться?

– Не без цього. Питання полягає все-таки у поінформованості. Час такий, що вимагає швидкого реагування й оперативного поширення інформації. Студенти активно користуються соціальними мережами, тому ми запустили свої сторінки, на яких викладаємо інформацію, раз на рік звітуємо про фінансову діяльність й отримуємо відповідну реакцію.

– Ще один напрям роботи – Молодіжна рада ФПО, яку ти не так давно очолював. Різні часи переживала Молодіжна рада: піднесення і спади активності. Гадаю, з твоїм приходом її роль зміцніє. В чому бачиш потенціал ради?

– Створення Молодіжної ради мало на меті об'єднання молоді навколо вирішення власних проблем, пошук нових підходів до профспілкової діяльності, формування кадрової резерву й виховання лідерів. Чи змогли реалізувати ці завдання, не беруся судити: щось вдалося, щось ні. Але те, що ми маємо змогу спілкуватися, це великий плюс. Складність у тому, що члени Молодіжної ради представляють різні галузі. Звісно, є глобальні проблеми, а є вузькопрофільні, які перемагають. Тому проекти, які носили об'єднуючий характер, не викликали такого захвату, як галузеві. Вважаю, варто створити один пілотний проект і спробувати його реалізувати у різних галузях. Приміром, хочу запропонувати через Кіровоградську міську раду виступити проектом полегшення про доступне житло для молоді за умови співфінансування місцевими радами. Нехай це буде невеликі суми, але якщо вони запрацюють і співрознітатором виступить Молодіжна рада ФПО, то це буде чудовим прикладом.

Марія ІВАНОВА
м. Кіровоград

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

ЗАСТОСУВАННЯ ПРАЦІ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА

У яких випадках іноземні громадяни не можуть призначитися на керівні посади? Який нині порядок працевлаштування іноземців та осіб без громадянства в Україні?

Відповідно до статті 42 Закону України «Про зайнятість населення» підприємства, установи й організації мають право на застосування праці іноземців та осіб без громадянства на території нашої країни на підставі дозволу, що видається територіальними органами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику в сфері зайнятості населення та трудової міграції, на строк до одного року, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою. Дозвіл роботодавцю на застосування праці іноземця або особи без громадянства видається за умови, що в Україні (регіоні) відсутні кваліфіковані працівники, спроможні виконувати відповідний вид роботи, або є достатнє обґрунтування доцільності застосування їхньої праці, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою. Дозвіл видається також на застосування праці: іноземців, які направлені закордонним роботодавцем в Україну для виконання певного обсягу робіт (послуг) на підставі договорів, укладених між вітчизняним та іноземним суб'єктом господарювання, за умови, що відсоток кваліфікованих іноземців, які залучаються в рамках договору, не перевищує половини загальної чисельності осіб, що працюватимуть на умовах договору; іноземців, які відповідно до графіка спеціальних зобов'язань у секторі послуг Протоколу про вступ України до СОТ (стаття II Генеральної угоди про торгівлю послугами) належать до категорії «внутрішньокорпоративні цесіонарії»; осіб, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця. Порядок видачі, продовження дії та анулюван-

Іноземці та особи без громадянства не можуть призначитися на посаду або займатися трудовою діяльністю у разі, коли відповідно до законодавства призначення на відповідну посаду або провадження відповідного виду діяльності пов'язане з належністю до громадянства України, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою.

ня дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства і розмір плати за його видачу, яка зараховується до бюджету Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, визначаються Кабінетом Міністрів України. Для осіб, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця, плата за видачу дозволу не справляється. Іноземці та особи без громадянства мають право провадити в Україні інвестиційну, зовнішньоекономічну та інші види діяльності відповідно до законодавства. Іноземці та особи без громадянства не можуть призначатися на посаду або займатися трудовою діяльністю у разі, коли відповідно до законодавства призначення на відповідну посаду або провадження відповідного виду діяльності пов'язане з належністю до громадянства України, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість

яких надана Верховною Радою. Без передбаченого цією статтею дозволу здійснюється працевлаштування: іноземців, які постійно проживають в Україні; іноземців, які набули статусу біженця відповідно до законодавства України або одержали дозвіл на імміграцію в Україну; іноземців, яких визнано особами, що потребують додаткового захисту, або яким надано тимчасовий захист в Україні; представників іноземного морського (річкового) флоту та авіакомпаній, які обслуговують такі компанії на території України; працівників закордонних засобів масової інформації, акредитованих для роботи в Україні; спортсменів, які набули професійного статусу, артистів та працівників мистецтва для роботи в Україні за фахом; працівників аварійно-рятувальних служб для виконання термінових робіт; працівників іноземних представництв, які зареєстровані на території України в установленому законодавством порядку;

священнослужителів, які є іноземцями і тимчасово перебувають в Україні на запрошення релігійних організацій для провадження канонічної діяльності лише в таких організаціях з офіційним погодженням з органом, який здійснив реєстрацію статуту (положення) відповідної релігійної організації; іноземців, які прибули в Україну для участі у реалізації проектів міжнародної технічної допомоги; іноземців, які прибули в Україну для провадження викладацької та/або наукової діяльності у вищих навчальних закладах на їхнє запрошення; інших іноземців у випадках, передбачених законами та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою. Залучення висококваліфікованих іноземних спеціалістів і робітників, потреба в яких є відчутною для національної економіки, здійснюється на підставі, визначених Законом України «Про імміграцію».

ФІНАНСОВИЙ РОЗРАХУНОК КОМПЕНСАЦІЯ ЗА РОБОТУ В СВЯТКОВІ ТА ВИХІДНІ ДНІ

Як здійснюється оплата праці у вихідні та святкові дні?

У своєму листі від 09.12.2014 № 922/13/155-14 Мінсоцполітики України роз'яснює порядок компенсації за роботу в святкові та вихідні дні. Так, компенсація за роботу в святкові (неробочі), вихідні дні є обов'язковою для підприємств (установ, організацій) усіх форм власності й господарювання, в тому числі закладів охорони здоров'я державної та комунальної форм власності. Режим роботи (зокрема, й у вихідні дні) затверджує роботодавець або вповноважена ним особа за погодженням із профкомом або іншим уповноваженим на представництво трудовим колективом органом у правилах внутрішнього розпорядку або графіках виходу на роботу. Вихідні дні визначаються залежно від установленого на підприємстві для відповідної категорії працівників режиму робочого часу. Водночас спосіб компенсації роботи у вихідний день (надання іншого дня відпочинку чи підвищена оплата) визначається за угодою сторін трудового договору в наказі про залучення працівника до роботи у вихідний день. Підвищені оплати в подвійному розмірі підлягає робота у вихідний день, якщо вона не компенсована наданням іншого дня відпочинку. При визначенні годинної ставки для оплати відпрацьованих годин у святкові, неробочі, вихідні дні місячний посадовий оклад працівника ділиться на місячну норму тривалості робочого часу, затверджену правилами внутрішнього трудового розпорядку для певного підрозділу (працівника). Для працівників, які працюють за графіками й робота яких у святкові та неробочі (вихідні) дні включається до місячної норми робочого часу, оплата праці провадиться відповідно до норм ст. 107 Кодексу законів про працю України.

ОФІЦІЙНО®

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ	
про доходи та видатки політичної партії «Народна Воля» за 2014 рік	
1. Надходження коштів, всього	тис.грн. 0,0
у тому числі:	
- членські внески	0,0
- сума одержаної безповоротної фінансової допомоги або благодійної матеріальної допомоги	0,0
2. Використання коштів, всього	0,0
у тому числі:	
- податки та обов'язкові платежі	0,0
- оплата праці	0,0
- витрати на виконання статутних та програмних завдань партії	0,0
- інші витрати	0,0

ЗВІТ	
про майно, що знаходиться на балансі політичної партії «Народна Воля» станом на 1 січня 2015 року	
Сума наявного майна, всього	тис.грн. 0,0
у тому числі:	
- будинки і споруди	0,0
- транспортні засоби	0,0
- оргтехніка	0,0
- мебелі	0,0
- інші	0,0

Голова Партії "Народна Воля" *С.Горькавий*

Виступає народний художній колектив ансамбль танцю «Вітамінчики»

З Україною в серці

Десятки танцювальних колективів і повний зал одного з найбільших культурних центрів Києва – в Міжнародному центрі культури та мистецтв Федерації профспілок України – Жовтневому палаці – відбувся благодійний концерт «З Україною в серці».

Гуманітарна допомога, збір коштів, реабілітація поранених, соціальна адаптація й психологічна підтримка – далеко не вичерпний перелік «добрих справ». Сьогодні, аби допомогти військовим із зони АТО, у Федерації профспілок України створюють спеціальні центри. Зокрема, вже почав діяти Єдиний соціально-реабілітаційний центр «Здорова нація».

«Ми відчуваємо обов'язок перед захисниками Батьківщини віддячити їм, допомогти відновити здоров'я після військових дій. На концерті «З Україною в серці» були присутні бійці, що зараз проходять реабілітацію. Для нас було честю приймати таких гостей», – наголосив заступник Голови ФПУ Володимир Саєнко.

Наймолодші учасники зразкового театру народного

танцю «Слов'яни» з Чернігова, луганський колектив «Барвінок», народний художній колектив «Вітамінчики», ансамбль народного танцю грузинського культурно-освітнього центру «Іберія», а також господарі сцени МЦКМ – народний ансамбль танцю «Горлиця» та багато інших учасників концерту подарували свої композиції глядацькому залу.

«Після всіх революційних вихорів, що були в Україні, сьогодні триває відродження палацу культури, який носить горде ім'я профспілкового. Тось називає його Жовтневим палацом, ми називаємо його Міжнародним центром культури та мистецтв Федерації профспілок. За останні півтора року центр пережив важкі часи – палац прийняв революціонерів з Майдану, тут був шпиталь, кухня... Здавалося, що

відродження Жовтневого займе дуже багато часу. Але сьогодні ми побачили справжнє торжество культури», – говорить голова Профспілки працівників культури України Людмила Перелігіна.

Нині МЦКМ ФПУ – це дім для кількох сотень учасників творчих колективів: художників, співаків, танцюристів тощо. Заняття в палаці проходять безкоштовно, а його вихованців знають по всьому світу. Історія палацу нерозривно пов'язана з боротьбою за свободу, у його стінах завжди залишає відголоски Революції гідності. Тож, наголошують співробітники центру, концерти на підтримку України та її героїв це неодноразово зберуть у ньому повні зали.

Ми віримо в те, що Міжнародний центр культури і мистецтв відродиться як самобутній народний осередок культури, що слугує людям, розвитку дитячих талантів, а не інтересам можновладців, які неодноразово зазіхали на профспілкове майно.

Інформаційно-аналітичний центр ФПУ
Фото Володимира БіЛОШКУРСЬКОГО

Із заключним словом виступила голова ЦК Профспілки працівників культури України Людмила Перелігіна

Народний ансамбль танцю України «Барвінок» Луганського обласного осередку Національної хореографічної спілки України

Народний художній колектив «Театр хореографічних мініатюр "Цвіт папороті"»

Хореографічний колектив східного танцю Аміри Абді

Ансамбль танцю «Горлиця» Міжнародного центру культури і мистецтв профспілок України

Зразковий ансамбль народного танцю «Росток»

Ансамбль народного танцю грузинського культурно-освітнього центру «Іберія»

...І НИЧОГО «ХИЖАЦЬКОГО»!

Така ось травка: виглядає ніби конвалія, завдяки характерному широкому листю, а пахне точнісінько як часник! Свіжа й приваблива навіть на вигляд. Звісно ж, це черемша. Її ще називають «ведмежий часник», а в Німеччині – «ведмежа зелена цибуля», бо поява в

лісі цього зілля збігається із закінченням зимової сплячки у ведмедів, тож вони залюбки ласують черемшою, аби набратися вітамінів та швидко поновити втрачені сили. Отже, черемша, що має тригранну цілотносну стеблину, утворює на лісових

галявинах, на узбіччях лісу чималі зарості, що милують око соковитою, яскравою та чистою зеленню. Квіточка в черемші не такі гарні, як-от у конвалії, пише i-you.milix.ru, однак теж білі й повоєному витончені. А коли на місці квітків з'являється насіння, листя починає жовтішати, й незабаром вже ніщо не нагадає тут про недавній зелений розмай. Ви, мабуть, звернули увагу, що біль-

шість усього того, що ми сьогодні ніби відкриваємо, в даному разі продуктів харчування, було добре відоме нашим дуже далеким пращурам. Скажімо, давні греки вважали, що черемша здатна зміцнювати мужність. Пишуть, що ця рослина згадується у середньовічних медичних трактатах як засіб профілактики під час епідемії чуми, холери, інших заразних хвороб. Скептикам муси-

мо нагадати, що немає диму без вогню, і що в 100 г черемші практично так само 100 г денної норми вітаміну С (у 2–3 рази більше, ніж у лимонах), тобто ця рослина зміцнює імунітет. Завдяки своїм бактеріцидним (як у часнику) властивостям вона може вбивати хвороботворні мікроби, а її здатність гарно очищати судини є велими прінадійною у профілактиці атеросклерозу.

ОТАКИЙ ДЕЛІКАТЕС

ЧИ НЕ СКУШТУЄТЕ... ЛАСТІВЧИНЕ ГНІЗДО?

Тетяна МОРГУН

спеціально для «ПВ»

Йдеться аж ніяк не про те, про що ви, можливо, подумали або уявили. Так називається напівфабрикат, що беззаперечно належить до екзотичних, навіть таємничих, загадкових виробів китайської кухні. А вона, як ми знаємо, вельми своєрідна. Вільям Похльобкін пише, що навіть у кулінарних книгах «ластівчиним гніздом» часом помилково називають страву, насправді ж це лише складова різних страв, добавка до них. Що ж то за загадкове ластівчине гніздо, врешті-решт? Це морепродукт, приблизно такий самий, як-от трепанг, медуза, морський гребінець... А походження його таке. У Південній Азії живуть дрібні птахи салангани – різновид стрижив, вони трохи більші за горобців, а зовні схожі на ластівку. У Південно-Китайському морі є острови з геть великими скелями, на яких немає ні піску, ні трави, ні глини. Саме на таких скелях (частіше, всередині них) салангани будують кубла, використовуючи як будівельний матеріал молоді «тонки, довгих, мов дріт, морських риб типу сайри, в яких ще немає кісток, гірлянди ікринок на морській капусті та інших їстівних водоростях, що, будучи скріплені пташиною слиною, висуюються до стану каменю під пекучим сонцем та морським вітром. З того виходить ідеальний рибно-рослинний морський продукт», – читаємо в Похльобкіна. Зовні таке ластівчине гніздо схоже на половину піали з діаметром приблизно 6 см. Китайські кухарі трохи очищують його зусібіч, далі шматки ластівчиного гнізда, пише dic.academic.ru, впродовж 5 годин витримують в окропі, завдяки чому вони у 8–12 разів збільшуються в об'ємі й одержаний напівфабрикат не псується роками. Ластівчине гніздо додають до курячого бульйону, котлет, овочів або інших гарнірів.

Гніздо ластівки салангана – один з найвишуканіших і найдорожчих делікатесів як у самому Китаї, так і будь-де в інших країнах, зокрема Малайзії, Філіппінах, Індонезії, В'єтнамі. Це вищий за вартістю харчовий продукт. Висока ціна, розповідає life-in-travels.ru, пояснюється тим, що мисливці за такою здобиччю дуже ризикують, оскільки салангани гніздяться у важкодоступних місцях. Тож мисливець має бути добрим верхолазом. Гнізда зрізають три-чотири рази на рік. Спочатку ранньої осені, ще до того, як стрижив відкладають яйця. Перші гнізда – білосніжні. Повернувшись до печери, птахи шукають і не знаходять свої домівки, тож починають квалівно будувати нові, оскільки вже настав сезон відкладання яєць. Другі гнізда мають рожевий колір, бо вважається, що птахи вже не в змозі виробити достатньо слини, й вона має домішок крові (турмані такі «ластівчині гнізда» цінують вище за білі). Треті гнізда – червоно-бурі. Ясно, що при цьому гинуть дуже багато пташенят. Зрештою, висока ціна сировини в поєднанні з шаленим попитом призвели до того, що фермери в Південно-Східній Азії навчилися приборкувати стрижив, облаштувавши стриживні ферми.

ВІДЛУННЯ МИНУЛИХ ВОЄН | ПОЛЬОВА КУХНЯ

НЕПЕРЕВЕРШЕНА ПІЧ СЛАВЕТНОГО УКРАЇНЦЯ

Тетяна МОРГУН

спеціально для «ПВ»

Вельми цікавими є історичні розвідки генерал-полковника Дмитра Алексеева щодо польових кухонь. Зокрема така: «Під час війни, коли голод був так само звичний, як і смерть та нездійсненна мрія про сон, а неощіненням подарунком могла слугувати найнікчемніша в сьогоднішньому розумінні річ – кусень хліба, склянка ячмінного борошна або, до прикладу, куряче яйце, їжа дуже часто ставала еквівалентом людського життя й цінувалася нарівні з бойовою зброєю» (vkusninka.com). Тож кулінарна складова війни не менш важлива, ніж будь-яка інша.

Кілька років тому в «Дзеркалі тижня» було вміщено ґрунтовну статтю Віталія й Галини Чепаків «Українець, який нагодував усі армії світу». Тут наводяться дотичні факти, почасти добре нам відомі, а також і дещо таке, що по праву наповнює гордістю серце українця. Але – по порядку. Згадується, скажімо, стаття 1856 року такою Чичерина (Лондон, журнал «Голоса России») «Про полкових командирів та їхні господарські розпорядження», де йдеться про розкрадання держскарбниці командирами у російській армії: вони примудрялися в незаконний спосіб, через різні махінації, забезпечити власне матеріальне благополуччя. Зокрема, це маніпуляції з полковими грішми, призначеними для закупівлі продуктів харчування. Назагал в арміях світу, зокрема й російській (gazeta.zn.ua пише, що до XVII ст.), не існувало централізованого забезпечення фронтників харчами (та кухнею), й

командиру полку видавалася необхідна готівка. Далі цими коштами розпоряджався вибраний «квартирмейстер», який часто-густо задешево купував зіпсовані чи некондиційні продукти (крупи, борошно тощо), а у звітах указував завищені ціни й ділився «решткою» з полковим командиром. Безкарність збільшувала й поглиблювала подібні зловживання, призводила аж до злочинів. Сам собою пригадується правдивий епізод із фільму Ейзенштейна «Броненосець «Потьомкін», коли в червні 1905-го матроси переконалися, що їм збираються готувати обід з гнилого м'яса, повного хробаків. Вибухнуло повстання, матроси по-

перта з питань війни та миру Жан-Жака Бабеля. Він підрахував, що за останні 6 тис. років людство пережило 14513 воєн, і впродовж 14454 з них «солдати або «об'їдали» мирних мешканців, або самі готували собі гарячу їжу у казанах на зразок козацьких» (gazeta.zn.ua). Судячи з усього, таке спостерігалось повсюдно, щоправда, лише до російсько-японської війни 1904–1905 років. Саме тоді було апробовано похідну кухню на колесах, яку винайшов наш земляк, українець, полковник Антон Турчанович. Свій винахід він назвав «універсальна переносна піч». Така кухня мала просту конструкцію й малу вагу, розповідає vkusninka.

Українець, який нагодував усі армії світу.

вбивали найбільш ненависних офіцерів, інших заарештували... Щоправда, на цей час постачання вже було офіційно централізоване, але що це змінювало в людській природі?

Те саме джерело наводить цікаве спостереження швейцарського експ-

сорта, та дозволяла лише за чотири години приготувати борщ, кашу й чай на роту солдат у складі 250 людей (за штатним розкладом стрілецької роти воєнного часу). А раніше слідом за військом їхали звичайні селянські підводи з мідними казанами...

ХТО ВІН І ЗВІДКИ

Антон Федорович Турчанович (1854–1943)

народився у Брацлавці Немірівського району на Вінниччині, в сім'ї збіднілих дворян. Військову службу розпочав 1875 року, брав участь у багатьох баталіях, мав нагороди за мужність. А до розроблення похідної кухні на колесах, пише uk.wikipedia.org, його спонукав конкурс, оголошений військовим міністерством, на який загалом було подано 15 зразків відповідних кухонь. На той час, коли Антон Турчанович сповна захопився цією ідеєю й приступив до креслень (1898), він служив у чині підполковника на посаді заступника командира з господарської частини в рідних

місцях, у Жмеринці. Нарешті, 1903 року було виготовлено солдатську «кухню-пекарню-кип'ятильню». Винахідник особисто опікувався пропагуванням свого дитища – розсилав проспекти й описи польової кухні до різних гарнізонів, надрукував оголошення в газеті «Русский инвалид», ділився кресленнями. Попервах військове міністерство зустріло проект універсальної печі без ентузіазму, тоді втрутився головний інтендант генерал-лейтенант Фелікс Ростковський, і того ж таки 1903 року перші зразки пересувних кухонь відправили на випробування. Ця перевірка виявилася більш ніж успішною; відтепер готувати їжу для солдатів можна було не лише на привалах, а й під час пересування, як мовиться, на ходу, при цьому потреба у пальному

зовсім мала: піч була невибагливою, її влаштували й хмиз, і вулгилля, і тлоф, а головне – не вимагала багато часу для куховарення. Тож 1904 року, коли розпочалася російсько-японська війна, всі вже виготовлені на той час кухні Турчановича було спрямовано в діючу армію. Їх належало оцінити, вигідність винаходу стала очевидною. Крім того, відпала потреба розвозити багаття, що саме по собі часто демаскувало позиції військового з'єднання (там само).

«У 1908-му патентне відомство Російської імперії видало мешканцю містечка Жмеринка Антону Турчановичу «Патент на привилей 12256». Документ свідчить, що «військово-похідна кухня-самовар», або «універсальна переносна піч», описана Турчановичем у «проханні

на винахід» від 8 березня 1904 року, є винаходом і не має аналогів» (uk.wikipedia.org). Не дивно, що на цей винахід звернули увагу іноземні військові аташе, прикомандировані до польової російської армії в Маньчжурії – французи, німці, австрійці, англійці та ін., загалом 27 представників різних країн. І вже напередодні Першої світової війни практично всі армії світу мали в себе вигідні й зручні похідні польові кухні Турчановича. До речі, вони успішно «воювали» і в часи Другої світової. Універсальна похідна піч талановитого українця – військово-польова кухня – стала мало не домашнім вогнищем для воєнних багатьох армій світу, забезпечувала їм гарячу їжу як в окопах, так і під час маневрів або довгих переходів.

ВАСИЛЬ ЛОМАЧЕНКО ЗАХИСТИВ ТИТУЛ WBO

Минулими вихідними відбувся найочікуваніший бій останніх років у профібоксі – Менні Пакьяо намагався відібрати титул найкращого боксера світу у Флойда Мейвезера. Поединок найуспішніших боксерів світу, на кону в якому стояло 200 млн доларів призового фонду, завершився одностраним рішенням суддів віддати перемогу по очках Мейвезеру, хоча багато хто бачив триумфатором більш активного в ринзі Пакьяо. Тим часом наш Василь Ломаченко, який бився в андеркарті найдорожчого бою десятиліття, нікому не дав жодних шансів поставити під сумнів свою перемогу. Чемпіон світу за версією WBO у напівлегкій вазі впевнено переграє пуерторіканця Гамальєра Родрігеса. Вперше претендент опинився в нокадауні у п'ятому раунді, а в дев'ятому – після серії удач українця – вирішив не вставати після відліку рефері.

ВЕСЛУВАННЯ НА БАЙДАРКАХ І КАНОЕ | УКРАЇНЦІ ВДАЛО ВИСТУПИЛИ НА ЧЕ У ЧЕХІЇ

ШІСТЬ МЕДАЛЕЙ РАЧІЦЕ

З 30 квітня по 3 травня у чеському містечку Рачіце тривав чемпіонат Європи з веслування на байдарках і каное, в якому за медалі змагалися кількасот спортсменів із 34 країн Старого світу. Українська збірна, яку на змаганнях представляли 20 спортсменів, повернулася з континентальної першості із шістьма нагородами в активі, з яких одна золота, дві срібні і три бронзові.

Срібний байдарочний квіртет – Марія Повх, Анастасія Тодорова, Інна Гришун і Марія Кічасова

Володимир ПОЛЕТАЄВ
спеціально для «ПВ»

У складі збірної України на змагання відправились Юрій Чебан, Тарас Міщук, Сергій Баштовий, Ігор Трунов, Денис Коваленко, Едуард Шеметило, Віталій Цуркан, Дмитро Янчук, Павло Алтухов, Роман Копистинський, Євген Карабута, Ельнур Ахадов, Володимир Процюк, Віталій Галюк, Людмила Лужан, Анастасія Тодорова, Інна Гришун, Марія Кічасова, Світлана Римкевич і Марія Повх. Головні сподівання уболівальників пов'язували із виступами Юрія Чабана, але переможць лондонської Олімпіади цього разу не грав головну скрипку в командному оркестрі.

Двічі бронзовий призер Павло Алтухов

однак впевнено випередили сильну російську четвірку, відзначається на сайті Федерації каное України.

В активі каноеїста Павла Алтухова дві бронзові нагороди – за виступи на дистанціях 500 та 1000 м. У першому випадку українець менше секунди програв срібному призеру росіянину Михайлу Павлову з Росії, а впевнену перемогу тут святкував господар змагань Мартін Фукса. На кілометровій дистанції нашого спортсмена випередили лише олімпійський чемпіон Себастьян Брендель з Німеччини й поляк Томас Качор.

Дмитро Янчук і Тарас Міщук сходять на другу сходинку п'єдесталу пошани

Фото: Федерація каное України (В. Милан)

З третім результатом дісталася фінішу наша четвірка каноеїстів на 1000-метровці. Володарями бронзових нагород стали Ельнур Ахадов, Денис Коваленко, Едуард Шеметило та Дмитро Янчук. Причому українцям важко було боротись на дистанції, бо Дмитро Янчук стартував у цьому заїзді лише через півгодини після своєї перемоги на кілометровій дистанції у складі каное-двійки.

Відтак з шістьма нагородами українська збірна поїла у медальному залку восьме загальнокомандне місце. Варто відзначити, що три медалі із шести були завойовані на олімпійських дистанціях.

квіртету Марія Повх, Анастасія Тодорова, Інна Гришун і Марія Кічасова, які фінішували другими на 500-метровці. Наші дівчата поступилися відомому екіпажу білоруських байдарочниць,

На найвищу сходинку п'єдесталу пошани зійшли Дмитро Янчук і Тарас Міщук, які у складі екіпажу у веслуванні на каное-двійці першими здолали 1000-метровку, випередивши більш ніж на корпус суперників із Росії (бронзових призерів Олімпіади) та Німеччини. Ці ж хлопці поповнили медальну скарбничку збірної України «сріблом» на дистанції 500 м, пропустивши вперед себе російський екіпаж Коровашков / Штиль. Третіми фінішували білоруси Саладуха / Махлай.

Друга срібна медаль нашої команди – на рахунок дівчат з байдарочного

МАСОВА ФІЗКУЛЬТУРА | НА ЗАКАРПАТТІ – ВПРАВНІ КІКБОКСЕРИ

ЧЕТВЕРО ЗА ОДНОГО

Високі результати показують на всеукраїнських змаганнях вихованці відділення кикбоксингу Ужгородської ОКДЮСШ Закарпатської обласної ради ФСТ «Україна». Так, на першості країни з кикбоксингу серед ДЮСШ, яку приймав Хмельницький, четверо вихованців тренера Олега Мартиненка стали чемпіонами України у своїх видах програми.

Сергій БАРАНЧИКОВ
спеціально для «ПВ»

Закарпатська обласна рада профспілок (голова Іван Король) підтримує розвиток ДЮСШ і фізкультурно-спортивних товариств у Закарпатському краї, розглядаючи спорт як основу здоров'я нації. І юні спортсмени на практи-

ці доводять це, демонструючи високі результати на всеукраїнських змаганнях. Свою високу майстерність вихованці відділення кикбоксингу Ужгородської ОКДЮСШ Закарпатської обласної ради ФСТ «Україна» (голова Владислав Кушнірчук) підтвердили на чемпіонаті України з кикбоксингу серед ДЮСШ, який відбувся у Хмельницькому. Четверо вихованців тренера Олега Мартиненка

Тренер Олег Мартиненко (у центрі) та його вихованці – майстер спорту Артур Слободянюк (ліворуч) та кандидат у майстри спорту Поліна Мухлініна

стали чемпіонами України у своїх видах програми. Найвищі нагороди змагань отримали Поліна Мухлініна (вагова категорія 60 кг), Олексій Шапошніков (52 кг), Михайло Кузич (42 кг) і Міклош Поташнік (32 кг).

коротко

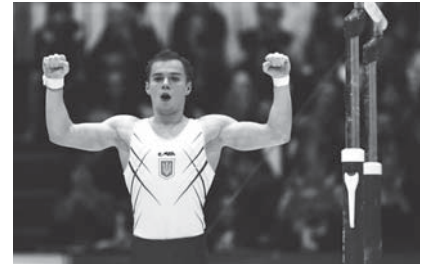

Фото: noc-ukr.org

ВИЗНАННЯ

ВЕРНЯЄВ – КРАЩИЙ СПОРТСМЕН КВІТНЯ

Дворазового чемпіона Європи зі спортивної гімнастики Олега Верняєва експертна комісія НОКУ визнала найкращим спортсменом квітня в Україні, а особистого наставника титулованого гімнаста Геннадія Сартинського названо кращим тренером місяця. Додамо, що для Олега Верняєва це вже п'яте подібне високе визнання.

Підбиваючи підсумки другого весняного місяця, експертна комісія НОК України відзначила блискучий виступ українських спортсменів на європейській першості з важкої атлетики в Тбілісі, де наші спортсмени здобули чотири медалі чемпіонату (три «золота» й «срібло»), а також вдалий виступ гімнастів у французькому Монпельє, звідки українці повернулися з трьома нагородами континентальної першості (два «золота» й «срібло»). Одразу дві медалі найвищого ґатунку на чемпіонаті Європи зі спортивної гімнастики виборов Олег

Верняєв, про що «ПВ» свого часу повідомляли. Лідер української гімнастики, попри травму ноги, вперше у кар'єрі став абсолютним чемпіоном Старого світу у багатоборстві та підтвердив своє світове лідерство у вправах на паралельних брусах. Як відзначається на офіційному сайті НОКУ, востаннє український гімнаст вдавалося здобути «золото» в багатоборстві на європейській першості 15 років тому. Олег Верняєв став третім в історії незалежної України абсолютним чемпіоном Європи після Ігоря Коробчинського (1992) та Олександра Береша (2000).

ХУДОЖНЯ ГІМНАСТИКА

У МІНСЬКУ ЗДОБУЛИ ДВІ МЕДАЛІ

Європейську першість–2015 з художньої гімнастики приймала столиця Білорусі з 1 по 3 травня. Українська команда у складі 9 спортсменок повернулася зі змагань із двома нагородами – «сріблом» і «бронзою».

Другу сходинку у вправах з булавами українка Анна Різатдінова виборола з результатом 18,400 бала. Боротися нашій співвітчизниці довелося з росіяною Яною Кудравцевою, яка зійшла на найвищу сходинку п'єдесталу пошани, і господарками змагань Мелітіною Станютю та Кате-

риною Галкіною, які змушені були задовольнитися бронзовим результатом. Іще одну нагороду Різатдінова разом із Елеонорою Романовою та Вікторією Мазур здобула в командній першості. Наші дівчата, набравши 139,798 бала, фінішували на третьому місці.

КОРИСНІ ПОРАДИ

Чайні пакетики: незвичайні способи застосування

Одяг з чайних пакетиків?

А от про таке оригінальне застосування чайних пакетиків ви точно не чули. Дизайнер із графства Кембриджшир, що в Англії, перетворює пакетики на ультратонкі сукні, капелюшки, сумки і навіть взуття. Після того як пакетики висихають, дизайнер виготовляє з них різні речі, а колір матеріалу залежить від міцності завареного чаю.

ЛІКАРІ РАДЯТЬ ЛІТНІМ ЖІНКАМ НЕ ЗАХОПЛЮВАТИСЯ ТАБЛЕТКАМИ

Виникнення побічних ефектів після вживання ліків – одна з найбільш актуальних проблем сучасної медицини. Адже передбачити наслідки можна не завжди. Тим часом науковці Об'єднаного центру досліджень Європейської комісії з'ясували, хто саме більше схильний до побічних ефектів. У центрі уваги вчені опинилися жінки, яким виповнилося 50 років і у них настала менопауза. Дослідники зібрали у людей різної статі та віку зразки клітин печінки. Їх помістили у спеціальну рідину, а потім додали п'ять видів найпоширеніших речовин, що входять до складу ліків (диклофенак, аміазин, ацетамінофен, верапаміл і омепразол).

Спостереження за реакцією клітин печінки показали, що клітини молодих жінок та чоловіків добре реагували на ліки. А от у клітинах печінки жінок старшого віку відбувалися зміни, що свідчать про появу побічних ефектів. Відтак медики радять жінкам, які належать до групи ризику, не захоплюватися таблетками, аби не перантажувати печінку.

ДОЗВІЛЛЯ

ГОРОСКОП

11 – 17 травня

ОВЕН
Любов буде скрізь, ви будете відчувати її всіма своїми органами відчуттів, радіти й отримувати задоволення від життя!

ТЕРЕЗИ
Доведеться доводити свою правоту. Для переконання опонентів ви можете вдаватися до «міцного словця», але в жодному разі не робіть цього доти, доки остаточно не розберетеся в ситуації.

ТЕЛЕЦЬ
Можете дозволити собі розслабитися і відпочити – це заслужена нагорода за недавно напружену роботу. Тиждень буде спокійним, і вам вдасться повністю відновити витрачені сили.

СКОРПІОН
Навчіться стримувати свої емоції, тоді не доведеться йти на компроміс із власними принципами. Вивчіть можливості, що вам даються, й визначте напрям для просування вперед.

БЛИЗНЮКИ
Маєте приділити більше уваги особистим стосункам, особливо ті з вас, кого давно по життю супроводжує близька людина. Їй потрібно більше вашої уваги.

СТРЕЛЕЦЬ
Щастистиме у справах, вас потішать приємні новини, перед вами відкриються чудові можливості, а на довершення всього ви отримаєте подарунок.

РАК
Намагайтеся приділити більше уваги і турботи своїм близьким. Самотні представники знаку можуть зустріти давню, але не забудьте кохання.

КОЗЕРІГ
Кохання може зайняти весь ваш розум і, можливо, опинеться у ситуації, коли доведеться приймати важливі рішення.

ЛЕВ
Слід менше думати про свої гроші, а більше уваги приділити тим, хто є поруч з вами. Якщо маєте можливість матеріально допомогти близьким людям, то обов'язково зробить це.

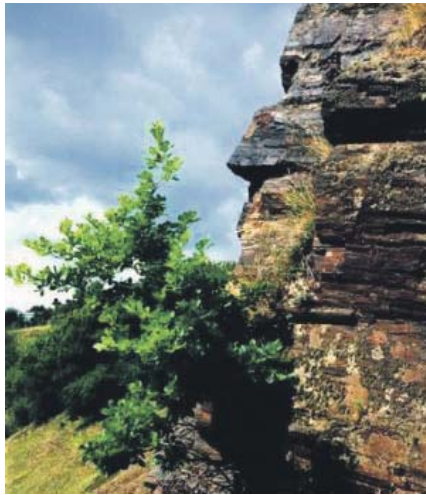
ВОДОЛІЙ
Порадієте за своє стабільне матеріальне становище. Відчуття благополуччя і спокою дасть можливість рухатися в правильному напрямку.

ДІВА
Спокійний і врівноважений період. Зможете частково реалізувати свої плани. Будьте вірні своїм обіцянкам, інакше може скластися негативне уявлення про вас.

РИБИ
Слід підготуватися, оскільки доведеться взяти на себе відповідальність за важливі рішення, що маєте прийняти.

ТОП-7 ПРИРОДНИХ ЧУДЕС УКРАЇНИ

ОРЛИНЕ ГНІЗДО (КРИВОРІЗЬКИЙ ЗАЛІЗОРУДНИЙ БАСЕЙН)

Орлине гніздо – група скель на схилі долини річки Інгулець, яка представляє фрагмент розрізу Криворізько-Кременчуцької провінції Українського кристалічного щита. Фрагменти родовищ різноманітних корисних копалин і гірських порід різного віку, розкриті ерозією річок, ярів і балок, не лише демонструють об'єкти геологічної спадщини, а й створюють чудове ландшафтне різноманіття. Вважається, що вік верхньої вікової межі порід становить 2050 млн років. Абсолютна висота – 50 м, площа – 62 га. Орлине гніздо є геологічною пам'яткою природи загальнодержавного значення.

СМАЧНОГО!

ТОРТ ІЗ ГАРБУЗОВИМ СУФЛЕ

Інгредієнти:

Для коржа: 100 г цукру, 3 яйця, 100 г борошна
Для суфле: 400 г почищеного гарбуза, 2 банани, 1 лимон, 150 г цукру, 1 пакетик (25 г) желатину, ванілін, горіхи за смаком

Для приготування тіста відділити жовтки від білків. Жовтки збити з цукром до світлої маси. Поступово додати борошно. Білки збити в густу піну, з'єднати з тістом, добре вимішати. Викласти у круглу форму і пекти в мікрохвильовці 5–6 хв на максимальній потужності.

Для суфле гарбуз порізати на невеликі шматки і відварити на водяній бані. Додати порізані банани, ванілін і ще потувати 15 хвилин. Коли охолоне, подрібнити в блендері. Додати розчинений желатин, горіхи і знову збити. Поставити в холодильник, щоб маса троху загусла.

Корж викласти в роз'ємну форму, залити суфле. Зверху посипати горіхами і тертим шоколадом. Поставити в холодильник на 3–4 год.

СКАНВОРД

Розгадавши сканворд і вписавши букви в клітинки, виріжте його по червоній рамці та надішліть нам на адресу: «Профспілкові вісті», бульвар Дружби народів, 5, м. Київ, 01042 або profvisti@ukr.net.

Усіх, хто правильно розгадав сканворд і першим надіслав відповідь, чекає винагорода – пірнічка передплата на газету «Профспілкові вісті».

На жаль, у цьому номері переможців не виявилось.

До уваги переможців конкурсу! Щоб отримати пірнічку передплату на газету «Профспілкові вісті», необхідно подати до редакції копію ідентифікаційного коду, а також вказати домашню адресу й поштовий індекс.

Відповіді на сканворд, надрукований у № 15–16

Сканворд з відповідями. Включено: СКАНВОРД, Відповіді на сканворд, надрукований у № 15–16, Правильна відповідь.

Сканворд з підказками. Включено: Сканворд з підказками, Відповіді на сканворд, надрукований у № 15–16, Правильна відповідь.